

Прикарпатський національний університет ім. В.Стефаника

**Навчально-науковий юридичний інститут
Кафедра судочинства**

Ковалишин О.Р.

**ОСНОВОПОЛОЖНІ ЗАСАДИ ТА ПРОЦЕДУРИ СУДОЧИНСТВА:
ДОКТРИНАЛЬНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**

**Методичні вказівки
для підготовки до самостійної роботи
здобувачів освіти денної та заочної форми навчання спеціальності 081
«Право»**

Спеціальність
Освітній ступінь

**081 «Право»
«магістр»**

Івано-Франківськ, 2023 рік

ББК
Я 79

Схвалено на засіданні кафедри судочинства Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №1 від 28 серпня 2023 р.)

Рецензенти:

Кузьмич Олег Ярославович

доцент кафедри судочинства,
кандидат юридичних наук, доцент

Мироненко Ігор Віталійович

професор кафедри цивільного
права, доктор юридичних наук

Ковалишин О.Р. Основоположні засади та процедури судочинства: доктринальні та практичні аспекти. - Методичні вказівки для самостійної роботи студентів денної та заочної форми навчання. – Івано-Франківськ: Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2023. – 36 с.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника і призначені для підготовки до семінарських (практичних) занять з навчальної дисципліни «Основоположні засади та процедури судочинства: доктринальні та практичні аспекти», підготовки до здачі екзамену. В посібнику викладені: завдання до семінарських і практичних занять, які включають короткі методичні рекомендації, що полегшать підготовку до занять, перелік питань, які виносяться на обговорення на занятті, контрольних питань для перевірки знань, практичних завдань. До кожної теми поданий перелік літератури, до якого включена монографічна та інші наукові джерела по темі, а також розширений перелік нормативно-правових актів, які регулюють відповідний вид відносин станом на 01.09.2023 р.

Посібник призначений для студентів, аспірантів, викладачів.

© Ковалишин О.Р., 2023

© Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника, 2023

ЗМІСТ

ДЕННА ФОРМА

ТЕМА 1. СУДОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ	11
ТЕМА 2. ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЯК ПРАВОВА ОСНОВА СУДОЧИНСТВА. ЧАСТИНА 1	14
ТЕМА 3. ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЯК ПРАВОВА ОСНОВА СУДОЧИНСТВА. ЧАСТИНА 2	16
Тема 4. ОСНОВОПОЛОЖНІ ПРИНЦИПИ ПРАВА В ПРАВОЗАСТОСОВНІЙ ПРАКТИЦІ.....	18
ТЕМА 5 ЮРИСДИКЦІЯ. ПІДСУДНІСТЬ	20
ТЕМА 6. ДОКАЗИ І ДОКАЗУВАННЯ.....	23
ТЕМА 7. ПОЗОВ. ВИДИ ПОЗОВУ	26
ТЕМА 8. ПОЗОВНЕ ПРОВАДЖЕННЯ: ДОКТРИНАЛЬНІ АСПЕКТИ	29
ТЕМА 9. СПРОЩЕНІ ПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ.....	32
ТЕМА 10. ЄВРОПЕЙСЬКА ПРОЦЕДУРА ВИДАЧІ СУДОВОГО НАКАЗУ	35
ТЕМА 11. ЄВРОПЕЙСЬКА ПРОЦЕДУРА ВИРІШЕННЯ ДРІБНИХ СПОРІВ	38
ТЕМА 12. АПЕЛЯЦІЙНЕ ТА КАСАЦІЙНЕ ОСКАРЖЕННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ.....	41
ТЕМА 13. ВИКОНАННЯ СУДОВИХ ТА АРБІТРАЖНИХ (ТРЕТЕЙСЬКИХ) РІШЕНЬ В УКРАЇНІ ТА ЄС	43

ЗАОЧНА ФОРМА.....	46
ТЕМА 1. СУДОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ	46
ТЕМА 2. ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЯК ПРАВОВА ОСНОВА СУДОЧИНСТВА....	49
ТЕМА 3. ЮРИСДИКЦІЯ. ПІДСУДНІСТЬ	51
ТЕМА 4. ДОКАЗИ І ДОКАЗУВАННЯ.....	54
ТЕМА 5. ПОЗОВ. ВИДИ ПОЗОВУ	57
ТЕМА 6. СПРОЩЕНІ ПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ.....	60
ТЕМА 7. ЄВРОПЕЙСЬКА ПРОЦЕДУРА ВИРІШЕННЯ ДРІБНИХ СПОРІВ	63
ТЕМА 8. АПЕЛЯЦІЙНЕ ТА КАСАЦІЙНЕ ОСКАРЖЕННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ.....	65
ТЕМА 9. ВИКОНАННЯ СУДОВИХ ТА АРБІТРАЖНИХ (ТРЕТЕЙСЬКИХ) РІШЕНЬ В УКРАЇНІ ТА ЄС	67

ЗАОЧНА ФОРМА

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Основоположні засади та процедури судочинства: доктринальні та практичні аспекти» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ОР «Магістр» галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Правознавство».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є діюче законодавство, яке регулює процесуальні правовідносини цивільного, господарського, адміністративного та кримінального процесів.

Навчальна дисципліна «Основоположні засади та процедури судочинства: доктринальні та практичні аспекти» має тісний зв'язок з такими дисциплінами як «Цивільно-процесуальне право», «Адміністративне-процесуальне право», «Кримінально-процесуальне право», «Господарське право», «Виконавче провадження» та «Судове діловодство».

Метою викладання навчальної дисципліни "Основоположні засади та процедури судочинства: доктринальні та практичні аспекти" є з'ясування проблемних питань, які виникають в господарському процесі.

Основними завданнями вивчення дисципліни "Основоположні засади та процедури судочинства: доктринальні та практичні аспекти" є ознайомлення студентів зі змістом, суттю проблем судового процесу. В лекціях викладаються основні теоретичні поняття курсу, акцентується увага на важливих, проблемних моментах, практичних можливостях реалізації законодавчих положень тощо. Вони покликані дати загальне уявлення, знання основних проблем судового процесу, полегшити вивчення суміжних дисциплін, забезпечити правильний аналіз відповідних норм, їх тлумачення і застосування.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати : проблемні питання теорії, практики та законотворчості в сфері судового процесу; компетенцію судів; підстави для апеляційного та касаційного оскарження в судовому процесі; генезу процесуального провадження; сутність доказування, особливості забезпечення позову, запобіжних заходів в судовому процесі; процесуальний порядок провадження у системі судів всіх інстанцій.

вміти : порівнювати і аналізувати норми законодавства, що регулює процесуальне право; тлумачити і застосовувати процесуальне законодавство; узагальнювати практику реалізації окремих норм судового процесу та робити відповідні висновки.

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. СУДОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Історико-правовий аспект розвитку судочинства України: а) суди загальної юрисдикції; б) господарські (арбітражні) суди; в) адміністративні суди.

Сучасна система судів України: структура, проблеми правового, фінансового, організаційного забезпечення. Перспективи реформування судової системи України: ліквідація господарського судочинства, виокремлення трудових судів, проблематика розмежування адміністративного судочинства від цивільного та господарського судочинства та ін.

Дистанційне судочинство. Уніфікація та диференціація судочинства України. Договір про асоціацію між Україною та ЄС як фактор подальшого реформування судочинства в Україні: зміст, стан виконання. Перспективи гармонізації судової системи України до стандартів права ЄС.

ТЕМА 2. ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЯК ПРАВОВА ОСНОВА СУДОЧИНСТВА

Система джерел процесуального права. Закон (кодекси) як основне джерело процесуальних норм. Процесуальні норми в не процесуальних кодексах (Кодекс Законів про працю, Кодекс процедур банкрутства і т.д.). Проблема співвідношення спеціального та загального законів. Дія процесуального закону в часі.

Підзаконні нормативно-правові акти як джерело процесуального права: а) укази Президента України б) накази міністерств в) інші.

Правова доктрина і її значення в судочинстві.

ТЕМА 3. ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЯК ПРАВОВА ОСНОВА СУДОЧИНСТВА

Прецедент як джерело чи квазіджерело процесуального права. Рішення Конституційного Суду України в судочинстві України. Роль практики Європейського Суду з прав людини для розвитку вітчизняного процесуального права. Постанови Верховного Суду.

Постанови Пленуму Вищих спеціалізованих судів (прим. недіючих – Вищий господарський суд України, Вищий арбітражний суд України, Вищий спеціалізований суд з розгляду цивільних і кримінальних справ). Інформаційні листи, роз'яснення, рекомендації, узагальнення вищих (прим. недіючих – уже не діючих) спеціалізованих судів та Верховного Суду.

Тема 4. ОСНОВОПОЛОЖНІ ПРИНЦИПИ ПРАВА В ПРАВОЗАСТОСОВНІЙ ПРАКТИЦІ

Поняття та значення принципів у судочинстві. Класифікація принципів в судочинстві. Аналогія закону та аналогія права в судовому процесі.

Організаційні принципи: принципи одноособового і колегіального розгляду справи; принцип самостійності судів, незалежності судів і підконтрольності їх лише законові; принцип державної мови судочинства; принцип гласності й відкритості судового процесу.

Функціональні принципи: Принцип законності. Принцип процесуальної рівності учасників судового процесу; принцип змагальності у поданні учасниками процесу; Принцип апеляційного та касаційного оскарження. Принцип правової визначеності. Принцип процесуальної економії

ТЕМА 5 ЮРИСДИКЦІЯ. ПІДСУДНІСТЬ

Поняття юрисдикції. Критерії визначення юрисдикції. Відмежування цивільної юрисдикції від юрисдикції адміністративних та господарських судів.

Види юрисдикції: родова, виключна, альтернативна, договірна. Територіальна цивільна юрисдикція : види та їх характеристика. Передача справи з одного суду до іншого.

ТЕМА 6. ДОКАЗИ І ДОКАЗУВАННЯ

Поняття доказування. Предмет і межі доказування. Факти, які не потребують доказування. Належність і допустимість доказів. Порядок витребування і представлення письмових і речових доказів.

Поняття і види доказів: 1) Письмові та речові докази. 2) Електронні докази 3) Показання свідка. Афідевіт. 4) Висновок судового експерта. Висновок експерта в галузі права.

Забезпечення доказів. Оцінка доказів господарським судом.

ТЕМА 7. ПОЗОВ. ВИДИ ПОЗОВУ

Поняття, види та елементи позову. Форма та зміст позовної заяви. Порядок подання та прийняття позовної заяви. Ціна позову. Відзив на позовну заяву.

Підстави для відмови в прийнятті позовної заяви. Повернення позовної заяви без розгляду. Об'єднання позовних вимог. Подання зустрічного позову.

ТЕМА 8. ПОЗОВНЕ ПРОВАДЖЕННЯ: ДОКТРИНАЛЬНІ АСПЕКТИ

Порядок розгляду. Перерва, відкладення та зупинення провадження у справі.

Припинення провадження у справі без винесення рішення. Залишення позову без розгляду. Забезпечення позову, способи забезпечення позову. Види судових рішень.

ТЕМА 9. СПРОЩЕНІ ПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Поняття та значення спрощених проваджень. Система спрощених процедур. Наказне провадження: Передумови та порядок подання заяви; Порядок розгляду та оскарження.

Поняття та ознаки спрощеного позовного провадження: види справ особливості процедури. Перспективи удосконалення спрощених проваджень в Україні. Провадження за позовом про захист необмеженого кола осіб (груповий позов) як один із перспективних напрямків удосконалення судового процесу.

ТЕМА 10. ЄВРОПЕЙСЬКА ПРОЦЕДУРА ВИДАЧІ СУДОВОГО НАКАЗУ

Регламент про Європейську процедуру видачі судового наказу. (European order for payment procedure (Regulation (EC) No 1896/2006)). Правове регулювання наказного провадження за законодавством ЄС. Поняття та форма звернення за видачею судового наказу в ЄС.

Порядок розгляду заяви та видача судового наказу в ЄС. Порядок оскарження судового наказу ЄС. Порядок набрання чинності та виконання судового наказу ЄС.

ТЕМА 11. ЄВРОПЕЙСЬКА ПРОЦЕДУРА ВИРІШЕННЯ ДРІБНИХ СПОРІВ

Європейська процедура вирішення дрібних спорів (Регламент 861/2007). Поняття дрібного спору та провадження по дрібних спорах. Суб'єкти провадження з дрібних спорів за правом ЄС.

Процедура вирішення дрібних спорів в ЄС: А) форма звернення; Б) порядок розгляду заяви.

Оскарження та порядок набрання чинності рішення у справах про вирішення дрібних спорів. Виконання рішення в європейській процедурі вирішення дрібних спорів.

ТЕМА 12. АПЕЛЯЦІЙНЕ ТА КАСАЦІЙНЕ ОСКАРЖЕННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Поняття, ознаки та суть апеляційного та касаційного провадження. Право апеляційного та касаційного оскарження: суб'єктивні, об'єктивні та формальні передумови його реалізації.

Відкриття апеляційного та касаційного провадження. Процесуальна форма розгляду справи судами апеляційної інстанції. Процесуальна форма розгляду справи судами касаційної інстанції.

Повноваження суду апеляційної та касаційної інстанції. Постанови та ухвали суду апеляційної та касаційної інстанції.

ТЕМА 13. ВИКОНАННЯ СУДОВИХ ТА АРБИТРАЖНИХ (ТРЕТЕЙСЬКИХ) РІШЕНЬ В УКРАЇНІ ТА ЄС

Значення інституту виконання судових рішень. Джерела правового регулювання визнання і виконання рішень України та іноземних судових рішень в Україні. Світові системи визнання іноземних судових рішень. Поняття і види іноземних судових рішень.

Система органів виконання судових рішень в Україні. Суб'єкти виконавчого провадження. Порядок виконання судового рішення. Оспорювання третейського (арбітражного) рішення. Визнання та виконання іноземних арбітражних рішень.

ТЕМА 1. СУДОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Методичні рекомендації. Входження України до європейського правового простору, застосування практики Європейського суду з прав людини зумовило поступове проникнення європейських засад у національну правову систему, в тому числі шляхом розвитку правової доктрини, появи нових форм права, зміни чинного законодавства, системи джерел права, зв'язків та співвідношення між ними.

Зазначені зрушення внесли корективи і в систему судочинства, систему судів. Здобутий наразі досвід свідчить як про підвищення ефективності судової влади, так і про низку проблем та ризиків, які виникли у зв'язку зі змінами.

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Генезис системи судочинства України.
2. Перспективи реформування судової системи України.
3. Дистанційне судочинство.
4. Уніфікація та диференціація судочинства України.
5. Договір про асоціацію між Україною та ЄС як фактор подальшого реформування судочинства в Україні: зміст, стан виконання.

Здійсніть реферативний огляд наступних наукових джерел:

1. Демченко С. Системний аналіз ефективності господарського судочинства / С. Демченко // Вісник Академії правових наук України. - 2010. - № 1. - С. 180-186. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/varny_2010_1_17
2. Підгородинська А. В. Історія становлення визнання і виконання рішень іноземних судів та міжнародних судових органів в кримінальному процесі у системі міжнародного співробітництва в кримінальному судочинстві / А. В. Підгородинська // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2012. - № 24. - С. 582-589. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2012_24_74
3. Войнолович С. Ю. Сучасна модель системи адміністративного судочинства України / С. Ю. Войнолович // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. - 2013. - № 4. - С. 77-83. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2013_4_17
4. Молодик В. В. Концептуальні підходи до розуміння функціональної ролі прокуратури в системі кримінального судочинства / В. В. Молодик // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. - 2013. - № 3. - С. 288-296. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2013_3_40
5. Сковчиляс-Павлів О. В. Місце адміністративного суду в системі суб'єктів адміністративного судочинства / О. В. Сковчиляс-Павлів // Форум права. - 2013. - № 1. - С. 913-918. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
6. Журба А. І. Ієрархічність спрямування системи кримінального судочинства України / А. І. Журба // Правничий часопис Донецького університету. - 2013. - № 2. - С. 34-41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pchdu_2013_2_7
7. Падалка А. М. Місце юридичної відповідальності в системі процесуального

статусу учасників кримінального судочинства / А. М. Падалка // Європейські перспективи. - 2014. - № 3. - С. 140-145. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2014_3_24

8. Татаренко Г. В. Відновне правосуддя: проблеми імплементації в систему кримінального судочинства / Г. В. Татаренко // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2014. - № 29. - С. 94-100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2014_29_16

9. Вдовіна О. О. Використання електронного документообігу в системі судочинства України / О. О. Вдовіна // Вісник Харківської державної академії культури. Серія : Соціальні комунікації. - 2015. - Вип. 46. - С. 82-91. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/haksk_2015_46_11

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. Постанова Верховного Суду, 03 грудня 2019 року, Справа № 372/4583/14-ц. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86468656>
2. Постанова Верховного Суду, 30 червня 2020 року, Справа № 19/028-10/13. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90355803>
3. Постанова Верховного Суду, 5 грудня 2018 року, Справа № 335/3199/16-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/78426391>
4. Постанова Верховного Суду, 05 липня 2023 року, Справа № 912/2797/21. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112664880>
5. Постанова Верховного Суду, 5 грудня 2018 року, Справа № 522/2201/15-ц. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79684950>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Крусян Р. Доктринальні основи реформування системи судоустрою України у контексті теорії правової реформи / Р. Крусян // Український часопис конституційного права. - 2017. - № 4. - С. 38-45. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukjourcoml_2017_4_8
2. Булкат М. С. До питання про співвідношення розвитку інституту судочинства та наукової доктрини судової влади / М. С. Булкат // Альманах права. - 2016. - Вип. 7. - С. 111-115. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ap_2016_7_30
3. Дронов С. Стан доктринальних досліджень проблематики темпоральних принципів цивільного судочинства / С. Дронов // Підприємництво, господарство і право. - 2018. - № 5. - С. 25-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2018_5_6
4. Павлова Н. В. Проблеми та перспективи дистанційного судочинства / Н. В. Павлова // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2013. - № 2. - С. 477-484. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2013_2_67
5. Бонтлаб В. В. До питання про поняття цивільного судочинства: проблеми та перспективи / В. В. Бонтлаб // Публічне право. - 2015. - № 2. - С. 318-325. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2015_2_45
6. Короєд С. О. Господарське судочинство: історія становлення, вплив на дуалізм цивільної юрисдикції та перспективи розвитку господарсько-

- процесуальної форми захисту прав / С. О. Короед // Юридична наука. - 2015. - № 6. - С. 28-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2015_6_6
7. Квасневська Н. Перспективи законодавчого забезпечення кримінального судочинства України / Н. Квасневська // Публічне право. - 2017. - № 4. - С. 19-26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2017_4_4
8. Хлібороб Н. Є. Запровадження електронного адміністративного судочинства в Україні: інновації та перспективи / Н. Є. Хлібороб // Право України. - 2018. - № 2. - С. 102-117. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2018_2_9
9. Попова С. М. Особливості реформування системи господарського судочинства в Україні / С. М. Попова // Наше право. - 2015. - № 4. - С. 30-35. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2015_4_7
10. Філіпова Л. Я. Електронний документообіг у системах зарубіжного судочинства: аналітичний огляд / Л. Я. Філіпова, О. О. Вдовіна // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. - 2015. - № 4. - С. 56-62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2015_4_12
11. Чупріна Ю. Кадрове забезпечення системи судочинства в Україні: проблеми та шляхи вирішення / Ю. Чупріна // Актуальні проблеми державного управління. - 2010. - Вип. 4. - С. 161-164. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdyo_2010_4_51
12. Гречана С. І. Адміністративне судочинство: завдання, система, принципи / С. І. Гречана // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2015. - № 30. - С. 36-49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2015_30_6

ТЕМА 2. ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЯК ПРАВОВА ОСНОВА СУДОЧИНСТВА. ЧАСТИНА 1

Методичні рекомендації: Джерело права – це спосіб зовнішнього вираження і закріплення правових норм, чим засвідчується їх загальнообов'язковість, а також положень, що розкривають, тлумачать зміст права.

Джерела права становлять основу правової регламентації, тому їх аналіз набуває особливої актуальності.

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Закон (кодекси) як основне джерело процесуальних норм.
2. Проблема співвідношення спеціального та загального законів. Дія процесуального закону в часі.
3. Підзаконні нормативно-правові акти як джерело процесуального права:
4. Правова доктрина і її значення в судочинстві.

Здійсніть реферативний огляд наступних наукових джерел:

1. Грек Б. М. Правова доктрина інституту розумних строків у господарському процесі / Б. М. Грек, Т. Б. Грек // Адвокат. - 2012. - № 6. - С. 34 - 37. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/adv_2012_6_6
2. Задорожний Ю. А. Правова доктрина в країнах романо-германської та англо-американської правових сімей: порівняльний аналіз / Ю. А. Задорожний // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2012. - № 10. - С. 17-24. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2012_10_5
3. Губанов О. О. Правова доктрина як джерело права в межах романо-германської, англосаксонської та релігійно-традиційної правової сім'ї: порівняльна характеристика / О. О. Губанов // Право і суспільство. - 2015. - № 6. - С. 9-14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2015_6_4
4. Васильєв С. В. Правова доктрина – джерело процесуального права / С. В. Васильєв // Актуальні питання інноваційного розвитку. - 2012. - № 2. - С. 70-76. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apir_2012_2_14
5. Попов О. І. Правова доктрина та її застосування Верховним судом України при перегляді судових рішень у цивільних справах / О. І. Попов // Проблеми законності. - 2016. - Вип. 132. - С. 83-90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2016_132_12

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. Постанова Верховного Суду, 17 серпня 2022 року, Справа № 910/10006/19, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106426781>
2. Постанова Верховного Суду, 16 жовтня 2019 року, Справа № 663/1738/16-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85174518>

3. Постанова Верховного Суду, 02 жовтня 2019 року, Справа № 587/2331/16-ц. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85075717>

4. Постанова Верховного Суду, 18 березня 2020 року, Справа № 296/9355/18, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88952216>

5. Постанова Верховного Суду, 22 вересня 2022 року, Справа № 125/2157/19, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107706743>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Кушнір І. В. Окремі аспекти розвитку цивільного процесуального законодавства України у сфері перегляду судових рішень на підставі рішення Європейського суду з прав людини / Бюлетень Міністерства юстиції України. 2011. № 11. С. 110-115.
2. Бугайчук А. А. Закон у системі джерел кримінального процесуального права в Україні / А. А. Бугайчук // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2019. - Вип. 56(2). - С. 84-87. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2019_56\(2\)_19](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2019_56(2)_19)
3. Бугайчук А. А. Проблемні питання вітчизняного кримінального процесуального закону як джерела кримінального процесуального права / А. А. Бугайчук // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. - 2020. - № 4. - С. 33-41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2020_4_5
4. Васильєв С. В. Кодифікація як основна форма систематизації джерел цивільного процесуального права України / С. В. Васильєв // Держава і право. Юридичні і політичні науки. - 2013. - Вип. 59. - С. 244-250. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dip_2013_59_41
5. Загородня Н. В. Особливості системи джерел господарського процесуального права: теоретичні підходи / Н. В. Загородня // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2016. - Вип. 38(1). - С. 104-107. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_38\(1\)_27](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_38(1)_27)
6. Гримич М. К. Щодо системи джерел адміністративного процесуального права України / М. К. Гримич // Форум права. - 2016. - № 5. - С. 30–34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
7. Іванюта Н. В. Трансформація системи джерел господарського процесуального права / Н. В. Іванюта, Н. В. Загородня // Право України. - 2020. - № 7. - С. 32-43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2020_7_5
8. Феннич В. П. Система джерел цивільного процесуального права та місце в ній судового прецедента / В. П. Феннич // Аналітично-порівняльне правознавство. - 2023. - № 3. - С. 72-81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/anpopr_2023_3_15

ТЕМА 3. ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЯК ПРАВОВА ОСНОВА СУДОЧИНСТВА. ЧАСТИНА 2

Методичні рекомендації: У теорії цивільного процесуального права існують різні позиції щодо поняття і змісту системи його джерел. Тривалий час у науці процесуального права панувала думка, що його джерелом можуть виступати виключно нормативноправові акти, наявність же інших заперечувала.

Становлення нової правової системи сучасної України, її інтеграція до світової правової дійсності з неминучістю поставили питання про нове розуміння поняття «джерела права», про перегляд їх системи, появлення й застосування так званих «нетрадиційних» для країн романо-германської системи права джерел цивільного процесуального права.

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Роль практики Європейського Суду з прав людини для розвитку вітчизняного процесуального права.
2. Постанови Верховного Суду.
3. Прецедент як джерело чи квазіджерело процесуального права.
4. Рішення Конституційного Суду України в судочинстві України.

Здійсніть реферативний огляд наступних наукових джерел:

1. Астрова Л. М. Рішення Конституційного Суду в системі права України / Л. М. Астрова // Вісник Академії адвокатури України. - 2013. - Число 2. - С. 148–152.
2. Кисельова Л. В. Рішення Європейського суду з прав людини, Конституційного Суду України та Верховного Суду України у системі права України: застосування та виконання / Л. В. Кисельова // Вісник Академії адвокатури України. - 2013. - Число 2. - С. 156–159.
3. Сидоренко О. О. Рішення Європейського суду з прав людини як джерело права України / О. О. Сидоренко // Проблеми законності. - 2015. - Вип. 129. - С. 242-250.
4. Погребняк О. С. Рішення Європейського суду з прав людини як частина національного законодавства / О. С. Погребняк // Актуальні проблеми держави і права. - 2014. - Вип. 71. - С. 154-161.
5. Тертична А. А. Проблеми правової природи інформаційних листів Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ / А. А. Тертична // Держава і право. Серія : Юридичні науки. - 2016. - Вип. 72. - С. 462-472. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jurnaukdir_2016_72_34

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. Постанова Верховного Суду, 08 серпня 2023 року, Справа № 910/19199/21. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112873033>
2. Постанова Вищого господарського суду України, "06" липня 2011 р. Справа № 8/30-10. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/16927677>
3. Постанова Верховного Суду, 15 січня 2020 року, Справа № 587/2326/16-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87053624>
4. Постанова Верховного Суду, 8 лютого 2022 року, Справа № 761/13017/16-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105248995>
5. Постанова Верховного Суду, 22 серпня 2018 року, Справа № 401/3856/16-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/77197575>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Рейніша Леоніда Валерійовича щодо офіційного тлумачення положення пункту 10 частини першої статті 293 Цивільного процесуального кодексу України у взаємозв'язку з положеннями пункту 8 частини третьої статті 129 Конституції України, частини другої статті 293 Цивільного процесуального кодексу України // Вісник Конституційного Суду України. - 2014. - № 3. - С. 7-12.
2. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо офіційного тлумачення положень статей 102, 103, 116 Закону України "Про судоустрій України" (справа про призначення суддів на адміністративні посади) // Вісник Конституційного Суду України. - 2010. - № 1. - С. 55-62.
3. Мірошніченко С. Рішення Європейського суду з прав людини і національне законодавство: вплив, взаємозв'язок, наслідки / С. Мірошніченко // Вісник Національної академії прокуратури України. - 2012. - № 3. - С. 50-55.
4. Болібрux Н. Б. Право на справедливий суд у рішеннях Європейського суду з прав людини / Н. Б. Болібрux // Митна справа. - 2015. - № 2(2.2). - С. 105-111.
5. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 16.04.2013 №01-06/693/2013 "Про рішення Європейського суду з прав людини, які набули статусу остаточних" // Вісник господарського судочинства. - 2013. - № 3. - С. 106-114. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgs_2013_3_24
6. Інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ про практику застосування судами окремих норм матеріального права щодо кваліфікації розбою, поєданого з проникненням у приміщення від 29 січня 2013 р. № 223-161/0/4-13 // Часопис цивільного і кримінального судочинства. - 2013. - № 2. - С. 61-64. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chcks_2013_2_15
7. Інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ про деякі питання застосування норм ЦПК від 16 січня 2013 р. № 10-72/0/4-13 // Часопис цивільного і кримінального судочинства. - 2013. - № 2. - С. 53-58. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chcks_2013_2_12

Тема 4. ОСНОВОПОЛОЖНІ ПРИНЦИПИ ПРАВА В ПРАВОЗАСТОСОВНІЙ ПРАКТИЦІ

Методичні рекомендації: Основоположні принципи права відіграють особливе значення в правозастосовній практиці України.

Одним з найважливіших аспектів дії принципів права є визначення ними загальної спрямованості, основних переважаючих тенденцій правозастосовної практики, які в кінцевому рахунку формують вигляд конкретного правопорядку. Подібно до того, як принципи права повинні бути «розчинені» в позитивному законодавстві, вони повинні «на молекулярному рівні» присутні і в кожному юридичному адміністративному, особливо судовому рішенні; ці рішення покликані за своїм духом, а у відповідних випадках і по букві, сходити до моделей, рекомендованих або запропонованих принципами права.

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Поняття та значення принципів у судочинстві.
2. Класифікація принципів в судочинстві.
3. Аналогія закону та аналогія права в судовому процесі.
4. Організаційні та функціональні принципи .

Здійсніть реферативний огляд наступних наукових джерел:

1. Селіванов А. Судова влада в правовій державі: нові принципи забезпечення ефективності / Віче. 2010. № 16. С. 12-14.
2. Кучинська О. П. Системність принципів кримінального провадження як визначальний фактор їх ефективного регуляторного впливу на кримінально-процесуальні відносини / О. П. Кучинська // Адвокат. - 2012. - № 1. - С. 7-11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/adv_2012_1_1
3. Мирошниченко Т. М. Актуальні питання визначення поняття принципів кримінально-процесуальної діяльності / Т. М. Мирошниченко // Університетські наукові записки. - 2011. - № 3. - С. 282-287. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2011_3_41
4. Свірський Б. М. Визначення принципу поваги до людської гідності у кримінально-процесуальних нормах / Б. М. Свірський // Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Право. - 2013. - Вип. 6. - С. 138-145. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu_pr_2013_6_21

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. Постанова Верховного Суду, 11 квітня 2017 року Справа № 923/821/16 . <https://reyestr.court.gov.ua/Review/65968749>
2. Постанова Вищого господарського суду України 22 грудня 2010 р. № 30/302-30/102. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/13137255>
3. Постанова Верховного Суду, 23 січня 2019 року, справа № 484/3915/15-ц. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79516592>
4. Постанова Вищого господарського суду України , 27 квітня 2010 р. № 9/249-09. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/9352061>

5. Постанова Вищого господарського суду України, 07 квітня 2011 р. № 35/82пд. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/14757340>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Крупнова Л. Обов'язковість виконання судових рішень як принцип правової держави / Юридична Україна. 2019. № 7. С. 8-13.
2. Куровська І. А. Важливість реалізації принципу верховенства права для розбудови сучасної правової держави в умовах євроінтеграції / І. А. Куровська / Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2015. № 2. С. 11-15.
3. Кучук А. М. Принципи права як категорія внутрішньо державного й міжнародного права / Право і суспільство. 2015. № 3(3). С. 22-26.
4. Городовенко В. Принцип державної мови судочинства і діловодства в судах України: проблеми правозастосування / Вісник Академії правових наук України. 2011. № 4. С. 161-169.
5. Андріюк В. В. Перспективний підхід в юридичному прогнозуванні: деякі методологічні проблеми / Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. 2009. Вип. 21. С. 3-13.
6. Андріюк В. В. Функціонування судової влади в контексті принципу верховенства права: постановка проблеми / Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. 2014. Вип. 36. С. 3-17.
7. Пильгун Н. В. Реалізація принципу верховенства права як необхідна умова побудови правової держави / Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. 2018. № 4. С. 30-34.
8. Руданецька О. С. Принципи та методи реалізації правової політики в державі / Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. 2019. Вип. 10. С. 58-62.

ТЕМА 5 ЮРИСДИКЦІЯ. ПІДСУДНІСТЬ

Методичні рекомендації: Одним із юрисдикційних судових органів, який згідно із відповідними положеннями Закону України «Про судоустрій і статус суддів» вправі здійснювати захист порушених, невизнаних чи оспорюваних суб'єктивних прав та інтересів фізичних та юридичних осіб є суд загальної юрисдикції. Тому готуючись до цієї теми слід передусім проаналізувати поняття та сутність цивільної юрисдикції, її види, критерії, якими слід керуватися при визначенні належності вирішення тих чи інших справ до судів цивільної юрисдикції, а також питання, які стосуються відмежування цивільної юрисдикції від інших суміжних, зокрема адміністративної, господарської тощо.

Не менш важливими питаннями в межах цієї теми є також питання щодо поняття підсудності та її видів, а також їх характеристика.

Особливу увагу слід також звернути й на питання передачі справи з одного суду до іншого та недопустимості спорів про підсудність

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Критерії визначення юрисдикції.
2. Види юрисдикції: родова, виключна, альтернативна, договірна.
3. Територіальна цивільна юрисдикція : види та їх характеристика.
4. Відмежування цивільної юрисдикції від юрисдикції адміністративних та господарських судів

Здійсність реферативний огляд наступних наукових джерел:

1. Чурпіта Г. В. Цивільна юрисдикція та підсудність сімейних справ, які розглядаються в порядку непозовного цивільного судочинства / Г. В. Чурпіта // Право і суспільство. - 2015. - № 5.2(3). - С. 96-101 . URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2015_5
2. Гайдей К. М. Співвідношення категорій міжнародного права: універсальна кримінальна юрисдикція, злочини *jus cogens* та зобов'язання *erga omnes* / К. М. Гайдей // Альманах міжнародного права. - 2015. - Вип. 7. - С. 124-132. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/amp_2015_7_15
3. Бобрик В. І. Цивільна юрисдикція крізь призму частини третьої статті 124 Конституції України / В. І. Бобрик // Приватне право і підприємництво. - 2017. - Вип. 17. - С. 52-56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppip_2017_17_13
4. Князева Д. О. Юрисдикція *ratione loci* гібридних кримінальних судів / Д. О. Князева // Правова держава. - 2016. - № 24. - С. 183-187. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prav_2016_24_32
5. Масловський С. В. Юрисдикція господарського суду першої інстанції / С. В. Масловський // Держава і право. Юридичні і політичні науки. - 2019. - Вип. 86. - С. 145-153. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dip_2019_86_16

6. Кравцова Т. М. Інстанційна юрисдикція адміністративних судів в контексті судово-правової реформи в Україні / Т. М. Кравцова, Н. О. Петрова // Журнал східноєвропейського права. - 2018. - № 51. - С. 20-25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2018_51_4
7. Гулик А. Г. Належна судова юрисдикція – крок на шляху оптимізації цивільного судочинства / А. Г. Гулик // Судова апеляція. - 2019. - № 4. - С. 57-64. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2019_4_9
8. Козирєва В. П. Юрисдикція справ про банкрутство у господарському судочинстві / В. П. Козирєва, А. П. Гаврилiшин // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. - 2020. - № 3. - С. 155-162. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnaui_2020_3_24
9. Воловик С. В. Юрисдикція IP-суду: питання теорії та практики / С. В. Воловик // Право і Безпека. - 2020. - № 4. - С. 104–109. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2020_4_18
10. Удод М. В. Юрисдикція адміністративних судів при вирішенні земельних спорів за участі органів публічної адміністрації / М. В. Удод, В. С. Пирогов // Журнал східноєвропейського права. - 2020. - № 78. - С. 100-110. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2020_78_12
11. Тимошевська І. П. Цивільна юрисдикція крізь призму практики Верховного суду / І. П. Тимошевська, Д. В. Блинова, В. Є. Кривний // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Юридичні науки. - 2021. - № 11(2). - С. 90-96. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mniju_2021_11\(2\)_13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mniju_2021_11(2)_13)
12. Шевченко М. В. Предметна юрисдикція адміністративних судів: шлях еволюції та оцінка перспектив її звуження у світлі зарубіжного досвіду / М. В. Шевченко // Проблеми сучасних трансформацій. Серія : право, публічне управління та адміністрування. - 2021. - № 1. - С. 58-65. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prctrppu_2021_1_11
- Притула А. М. Кримінально-правова юрисдикція України у виключній (морській) економічній зоні / А. М. Притула // Актуальні проблеми держави і права. - 2008. - Вип. 38. - С. 328-332. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2008_38_67

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. Постанова Верховного Суду, 13 червня 2018 року, Справа № 474/100/16-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75241917>
2. Постанова Верховного Суду, 13 липня 2022 року, Справа № 363/1834/17, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105852863>
3. Постанова Верховного Суду, 03 жовтня 2018 року, Справа № 331/2533/17, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/77136524>
4. Постанова Верховного Суду, 12 вересня 2018 року, Справа № 308/11659/16-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/78160721>
5. Постанова Верховного Суду, 11 січня 2022 року, Справа № 910/10784/16, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102562961>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Осадчий А. Юрисдикція судів з розгляду публічно-правових спорів / А. Осадчий // Юридичний вісник. - 2013. - № 3. - С. 101-106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urid_2013_3_19
2. Шильник В. Ю. Щодо розмежування понять "адміністративна юстиція" та "адміністративна юрисдикція" / В. Ю. Шильник. // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2003. - Вип. 23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2003_23_30
3. Коротких А. Ю. Адміністративна юрисдикція як вид юридичної діяльності: поняття та сутність / А. Ю. Коротких // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2013. - № 27. - С. 278-285. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2013_27_39
4. Сушинський О. І. Судова юрисдикція актів Президента України / О. І. Сушинський // Університетські наукові записки. - 2008. - № 4. - С. 65-70. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2008_4_13
5. Батожська О. В. Судова юрисдикція спорів, що виникають унаслідок пошкодження чи втрати транспортних засобів під час зберігання на автостоянках / О. В. Батожська // Право і Безпека. - 2012. - № 1. - С. 248-251. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2012_1_56
6. Павлова Л. В. Юрисдикція адміністративних судів, зокрема спорів, що виникають з приводу дії адміністративних договорів: питання сьогодення / Л. В. Павлова // Європейські перспективи. - 2013. - № 9. - С. 73-78. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2013_9_13
7. Красовська А. В. Юрисдикція спорів про припинення юридичних осіб за позовами суб'єктів владних повноважень / А. В. Красовська // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. - 2012. - Вип. 9. - С. 52-55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzlubp_2012_9_15
8. Бородин І. Л. Адміністративний процес і адміністративна юрисдикція / І. Л. Бородин // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2000. - № 11. - С. 139-142. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2000_11_30
9. Брагіна М. Юрисдикція визнання та виконання судових рішень у цивільних і комерційних справах в Європейському Союзі / М. Брагіна // Вісник Національної академії прокуратури України. - 2015. - № 2. - С. 91-97. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2015_2_15
10. Васюк Н. О. Юрисдикція Європейського Суду з прав людини щодо тлумачення Конвенції про захист прав людини і основних свобод / Н. О. Васюк, М. Г. Рожкова // Економіка та держава. - 2013. - № 7. - С. 118-120. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2013_7_34
11. Штефан О. Альтернативна судова юрисдикція з розгляду цивільних справ у країнах ЄС / О. Штефан // Теорія і практика інтелектуальної власності. - 2013. - № 3. - С. 55-62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpiv_2013_3_9

ТЕМА 6. ДОКАЗИ І ДОКАЗУВАННЯ

Методичні рекомендації: Під час вивчення теми перед студентами стоїть завдання з'ясувати значення доказів та доказування для судового розгляду справи. Особливу увагу слід приділити письмовим доказам. При цьому необхідно охарактеризувати конкретні особливості їх використання.

Студенти повинні знати види засобів доказування, види доказів: письмові та речові докази, пояснення представників сторін та інших осіб, висновок експерта.

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Факти, які не потребують доказування.
2. Поняття і види доказів:
3. Письмові та речові докази.
4. Електронні докази
5. Показання свідка. Афідевіт.

Здійсність реферативний огляд наступних наукових джерел:

1. Білецька Л. Доказування у господарському процесі України: на шляху до формування судових стандартів / Л. Білецька // Слово Національної школи суддів України. - 2013. - № 2. - С. 58-64. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cln_2013_2_9

2. Ватаманюк Р. Встановлення юридичних фактів шляхом доказування в адміністративному судочинстві України / Р. Ватаманюк, В. Гордєєв // Слово Національної школи суддів України. - 2013. - № 3. - С. 144-151. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cln_2013_3_21

3. Тютюнник В. В. Окремі питання визнання доказів недопустимими в кримінальному провадженні / В. В. Тютюнник // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2013. - № 27. - С. 526-534. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2013_27_71

4. Грицак І. І. Аудиторські докази: вимоги, процедури отримання та процес оцінювання / І. І. Грицак, В. М. Чубай // Науковий вісник НЛТУ України. - 2013. - Вип. 23.14. - С. 173-183. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltu_2013_23

5. Зеленьак Е. С. Владна, рекомендаційна та допоміжна оцінка доказів у цивільному процесі / Е. С. Зеленьак // Адвокат. - 2013. - № 1. - С. 41-44. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/adv_2013_1_10

6. Вапнярчук В. В. Сутність преюдиціальних фактів та їх значення для кримінально- процесуального доказування / В. В. Вапнярчук // Публічне право. - 2013. - № 4. - С. 135-142. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2013_4_19

7. Феннич В. П. Прямі та непрямі доказові презумпції цивільного судочинства / В. П. Феннич // Форум права. - 2008. - № 1. - С. 427-433. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

8. Панько Н. А. Доказове значення висновку експерта / Н. А. Панько // Форум права. - 2009. - № 1. - С. 409-414. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

9. Іщенко В. М. Перспективи формування стандартів доказування у сучасному кримінальному процесі України / В. М. Іщенко // Форум права. - 2009. - № 3. - С. 302-307. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

10. Вапнярчук В. В. Загальна характеристика правових презумпцій та їх значення для кримінального процесуального доказування / В. В. Вапнярчук // Юрист України. - 2013. - № 3. - С. 62-68. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uy_2013_3_12

11. Тютюнник В. В. Вплив практики європейського суду з прав людини на розвиток інституту допустимості доказів у кримінальному процесі України / В. В. Тютюнник // Юрист України. - 2013. - № 3. - С. 82-87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uy_2013_3_15

12. Гетманцев М. О. Порівняльний аналіз процесуального порядку пред'явлення речових доказів на основі норм різних процесуальних галузей права / М. О. Гетманцев // Форум права. - 2012. - № 4. - С. 212-218. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

13. Умецька Г. О. Предмет доказування в справах про визнання правочинів недійсними / Г. О. Умецька // Форум права. - 2012. - № 4. - С. 950-958. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

14. Зеленьак Е. С. Поняття та сутність оцінки доказів у цивільному процесі / Е. С. Зеленьак // Форум права. - 2013. - № 1. - С. 332-337. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. Постанова Верховного Суду, 16 жовтня 2019 року, Справа № 525/505/16-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85174513>

2. Постанова Верховного Суду, 07 листопада 2018 року, Справа № 575/476/16-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/77910960>

3. Постанова Верховного Суду, 24 квітня 2019 року, Справа № 752/21520/18, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/81691834>

4. Постанова Верховного Суду, 30 березня 2023 року, *справа № 127/17324/19*, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110023438>

5. Постанова Верховного Суду, 1 квітня 2020 року, справа № 233/4985/16-к, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88601575>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Молдован А. В. Докази у кримінальному процесі федеративної республіки Німеччини / А. В. Молдован // Адвокат. - 2009. - № 3. - С. 30-33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/adv_2009_3_7

2. Капліна О. Проблеми допустимості доказів, поданих відповідно до статті 66 КПК України особами із використанням технічних засобів отримання інформації / О. Капліна, В. Маринів // Вісник Академії правових наук України. - 2011. - № 3. - С. 238-249. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/varny_2011_3_24

3. Підюков П. Оцінка матеріалів, отриманих оперативним шляхом, з метою використання їх як доказів / П. Підюков, Н. Музика // Вісник Академії

- управління МВС. - 2009. - № 2. - С. 103-111. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ucnavs_2009_2_9
4. Умнова О. Світовий досвід визначення концепції інституту доказів і доказування в адміністративному судочинстві / О. Умнова // Вісник Академії управління МВС. - 2009. - № 3. - С. 124-131. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ucnavs_2009_3_12
5. Яворський Б. І. Сприяння захисту в доказуванні у суді першої інстанції / Б. І. Яворський // Вісник Верховного Суду України. - 2010. - № 3. - С. 44-48. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvsu_2010_3_11
6. Смуригін О. О. Проблеми з оцінкою доказів у судовому засіданні / О. О. Смуригін // Вісник Верховного Суду України. - 2010. - № 10. - С. 36-40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvsu_2010_10_8
7. Марчак В. Я. Висновок експерта як доказ для суду при визнанні особи обмежено осудною / В. Я. Марчак, О. А. Ревенок // Вісник Верховного Суду України. - 2011. - № 2. - С. 31-36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvsu_2011_2_8
8. Штих О. В. Сутність та зміст доказування в справах про адміністративне правопорушення / О. В. Штих // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2010. - № 18. - С. 557-564. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2010_18_81
9. Плахотіна Н. А. Питання відношуваності та допустимості доказів при розгляді трудових спорів та конфліктів / Н. А. Плахотіна // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2012. - № 24. - С. 86-93. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2012_24_10
10. Претика Ю. Д. Правила судового доказування / Ю. Д. Претика, А. В. Білаш // Юридична наука. - 2012. - № 11. - С. 82-88. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2012_11_9
11. Зеленьак Е. С. Правове регулювання оцінки доказів у цивільному процесі / Е. С. Зеленьак // Вісник Академії адвокатури України. - 2012. - Число 3. - С. 42-46. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2012_3_7
12. Сурніна К. С. Отримання аудиторських доказів методом застосування аналітичних процедур / К. С. Сурніна // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2012. - № 2. - С. 30-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/piprp_2012_2_8

ТЕМА 7. ПОЗОВ. ВИДИ ПОЗОВУ

Методичні рекомендації: Проведення в судовому процесі має характер спірного позовного і здійснюється в процесуальній формі, яка визначена законом. Позовна форма захисту права в судовому процесі має певні ознаки, які слід зазначити при виконанні практичних завдань. При розкритті поняття позову необхідно зазначити його правову природу, визначити елементи позову, розкрити наслідки зміни одного або обох елементів. Необхідно звернути увагу на те, що основа позову складається з фактичних обставин і правових підстав. При визначенні виду позову слід мати на увазі те, що він залежить від процесуальної мети позивача.

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Форма та зміст позовної заяви.
2. Поняття, види та елементи позову.
3. Порядок подання та прийняття позовної заяви.
4. Ціна позову.
5. Відзив на позовну заяву.

Здійсність реферативний огляд наступних наукових джерел:

1. Нор В. Т. Цивільний позов у кримінальному процесі України та інших країн континентальної системи права: порівняльна характеристика / В. Т. Нор, Х. Р. Ханас // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія юридична. - 2013. - Вип. 2. - С. 414-425. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvlduvs_2013_2_46
2. Пасайлюк І. В. Зустрічний позов як засіб захисту прав та інтересів відповідача / І. В. Пасайлюк // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія юридична. - 2013. - Вип. 4. - С. 64-71. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvlduvs_2013_4_10
3. Дрішлюк В. І. Елементи позову в господарських справах / В. І. Дрішлюк // Південноукраїнський правничий часопис. - 2013. - № 3. - С. 88-89. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pupch_2013_3_31
4. Миколаєць В. А. Місце групових позовів у системі масових позовів / В. А. Миколаєць // Митна справа. - 2014. - № 2(2.2). - С. 145-149. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_2\(2](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_2(2)
5. Степаненко Т. В. Відкриття провадження у справах за позовами про захист прав та інтересів невизначеного кола осіб / Т. В. Степаненко // Форум права. - 2007. - № 3. - С. 256-263. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
6. Головкін О. Особливості та класифікація позовів у цивільних справах, що виникають із земельних правовідносин / О. Головкін // Вісник Академії адвокатури України. - 2014. - Т. 11, № 1. - С. 36-43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2014_11_1_7
7. Бречко А. В. Адміністративний позов як форма захисту прав, свобод та інтересів у сфері публічно-правових відносин / А. В. Бречко // Актуальні

проблеми державного управління. - 2009. - № 2. - С. 366-372. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2009_2_48

8. Миколаєць В. А. Суб'єктний склад осіб, які беруть участь в цивільних справах за груповим позовом / В. А. Миколаєць // Митна справа. - 2014. - № 3(2). - С. 190-195. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_3\(2\)_35](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_3(2)_35)

9. Закаленко О. В. Теоретичні засади пізнання адміністративного позову / О. В. Закаленко // Наше право. - 2014. - № 6. - С. 52-56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2014_6_11

10. Олендер І. Я. Цивільний позов про стягнення шкоди, завданої ухиленням від сплати податків, у кримінальній справі: питання юрисдикції / І. Я. Олендер // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. - 2014. - № 12. - С. 182-185. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzlubp_2014_12_43

11. Нікітюк О. М. Правова природа права на пред'явлення позову про розподіл спільного майна подружжя / О. М. Нікітюк // Судова апеляція. - 2014. - № 3. - С. 97-103. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2014_3_17

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. Постанова Верховного Суду, 26 липня 2022 року, справа № 346/6108/14-к. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105505300>

2. Постанова Верховного Суду, 19 жовтня 2022 року, справа № 904/5868/18 (904/4964/20). <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107137520>

3. Постанова Верховного Суду, 22 вересня 2021 року, Справа № 910/6639/20. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100456026>

4. Постанова Верховного Суду, 23 листопада 2021 року, справа № 752/7624/18. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101424407>

5. Постанова Верховного Суду, 24 травня 2023 року, справа № 515/1060/19. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111484344>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Гвоздик П. О. Проблеми позову про визнання права власності на нерухоме майно, що входить до складу спадщини / П. О. Гвоздик, С. О. Бородавський // Часопис цивільного і кримінального судочинства. - 2013. - № 1. - С. 92-105. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chcks_2013_1_18

2. Картузова І. Поняття, елементи та види адміністративного позову / І. Картузова // Юридичний вісник. - 2013. - № 3. - С. 94-101. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urid_2013_3_18

3. Рябченко Ю. Ю. Види позовів у захист прав споживачів / Ю. Ю. Рябченко // Форум права. - 2008. - № 1. - С. 363-367. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

4. Котенко В. М. Реалізація права на звернення з адміністративним позовом: передумови та зміст / В. М. Котенко // Форум права. - 2009. - № 2. - С. 207-211. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

5. Лученко Д. Адміністративний позов як процесуальна форма захисту прав фізичних і юридичних осіб в адміністративному судочинстві / Д. Лученко // Вісник Національної академії правових наук України. - 2013. - № 4. - С. 90-98. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2013_4_12

6. Снідевич О. С. Зміна позову у цивільних справах, що виникають із земельних правовідносин / О. С. Снідевич // Університетські наукові записки. - 2006. - № 1. - С. 113-118. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2006_1_19
7. Заяць О. В. Сутність адміністративного позову як форми звернення до адміністративного суду за захистом / О. В. Заяць // Митна справа. - 2013. - № 6(2.1). - С. 205-210. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2013_6\(2](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2013_6(2)
8. Самойлов М. О. Проблемні питання реалізації права на позов іноземними громадянами / М. О. Самойлов // Митна справа. - 2013. - № 6(2.1). - С. 292-296. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2013_6\(2](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2013_6(2)
9. Шутенко О. В. Універсальність позовної форми захисту права у різних видах судочинства / О. В. Шутенко // Університетські наукові записки. - 2011. - № 1. - С. 116-122. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2011_1_21
10. Білоусов Ю. В. Груповий позов: зарубіжний досвід та перспективи його використання в Україні / Ю. В. Білоусов // Університетські наукові записки. - 2012. - № 1. - С. 295-309. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2012_1_38
11. Другова В. А. Віндикаційний позов як засіб захисту майнових прав осіб, які не досягли повноліття, на нерухоме майно / В. А. Другова // Наше право. - 2013. - № 8. - С. 157-163. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2013_8_30
12. Дрішлюк В. І. Елементи позову в господарських справах / В. І. Дрішлюк // Південноукраїнський правничий часопис. - 2013. - № 2. - С. 49-50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pupch_2013_2_20

ТЕМА 8. ПОЗОВНЕ ПРОВАДЖЕННЯ: ДОКТРИНАЛЬНІ АСПЕКТИ

Методичні рекомендації: Провадження в судовому процесі має характер спірного позовного і здійснюється в процесуальній формі, яка визначена законом. Позовна форма захисту права в судовому процесі має певні ознаки, які слід зазначити при виконанні практичних завдань. При розкритті поняття позову необхідно зазначити його правову природу, визначити елементи позову, розкрити наслідки зміни одного або обох елементів. Необхідно звернути увагу на те, що основа позову складається з фактичних обставин і правових підстав. При визначенні виду позову слід мати на увазі те, що він залежить від процесуальної мети позивача.

Питання щодо зустрічного позову належить викласти, враховуючи його подвійну правову природу, як засіб захисту проти позовних вимог і як процесуальний засіб задоволення самостійних вимог. Слід розкрити порядок пред'явлення зустрічного позову та умови його прийняття судом.

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Перерва, відкладення
2. Зупинення провадження у справі.
3. Припинення провадження у справі без винесення рішення.
4. Залишення позову без розгляду.
5. Забезпечення позову, способи забезпечення позову
6. Види судових рішень.

Здійсність реферативний огляд наступних наукових джерел:

13. Ізарова І. О. Про гарантії своєчасності розгляду цивільних справ у суді / І. О. Ізарова // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2012. - № 2. - С. 202-207. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2012_2_30
14. Ватаманюк В. Судове тлумачення як засіб пошуку права при розгляді конкретних справ (теоретичний аспект) / В. Ватаманюк // Юрист України. - 2013. - № 1. - С. 25-35. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uy_2013_1_6
15. Христова Ю. В. Право на розумний строк розгляду справи в практиці Європейського Суду з прав людини / Ю. В. Христова, С. І. Марушкін // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2012. - № 3. - С. 69-76. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2012_3_12
16. Львов Б. Деякі питання судового розгляду господарських справ, пов'язаних з недобросовісною конкуренцією / Б. Львов // Слово Національної школи суддів України. - 2013. - № 2. - С. 39-47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cln_2013_2_7
17. Мирутенко О. Дотримання принципу розгляду справ у розумний строк та інші актуальні проблеми господарського судочинства / О. Мирутенко // Слово Національної школи суддів України. - 2013. - № 3. - С. 138-143. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cln_2013_3_20

18. Погребняк О. С. Деякі особливості судового розгляду та судового рішення у справах про надання психіатричної допомоги у примусовому порядку / О. С. Погребняк // Форум права. - 2012. - № 1. - С. 776-781. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
19. Гончаренко О. А. "Розумний строк" розгляду справи у практиці Європейського суду з прав людини / О. А. Гончаренко // Форум права. - 2012. - № 3. - С. 126-131. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
20. Бондаренко-Зелінська Н. Л. Окремі питання правового регулювання підготовки цивільних справ до судового розгляду за новим Цивільним процесуальним кодексом України / Н. Л. Бондаренко-Зелінська // Університетські наукові записки. - 2006. - № 1. - С. 96-102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2006_1_16
21. Кройтор В. А. Принцип одноособового та колегіального розгляду справ у порядку цивільного судочинства / В. А. Кройтор // Університетські наукові записки. - 2009. - № 3. - С. 51-54. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2009_3_12
22. Якимчук С. О. Виконання судових рішень у цивільних справах як стадія судового розгляду / С. О. Якимчук // Університетські наукові записки. - 2009. - № 4. - С. 81-84. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2009_4_16
23. Зозуля І. В. Судовий розгляд адміністративної справи в порядку письмового провадження: ознаки та сутність / І. В. Зозуля, Д. В. Роженко // Європейські перспективи. - 2013. - № 9. - С. 87-92. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2013_9_15
24. Нестеренко Є. В. Особливості судового розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері встановленого порядку управління на підготовчому етапі / Є. В. Нестеренко // Європейські перспективи. - 2013. - № 13. - С. 72-78. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2013_13_14

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. Постанова Верховного Суду, 21 червня 2022 року, справа № 903/264/21, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105178930>
2. Постанова Верховного Суду, 23 травня 2023 року, справа № 910/5369/21, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111121967>
3. Постанова Верховного Суду, 02 червня 2021 року, Справа № 910/19049/19, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97628070>
4. Постанова Верховного Суду, 20 липня 2021 року, Справа № 916/1932/20, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98523724>
5. Постанова Верховного Суду, 17 січня 2023 року, справа № 916/2468/21, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108603669>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Дронов С. Стан доктринальних досліджень проблематики темпоральних принципів цивільного судочинства / С. Дронов // Підприємництво, господарство і право. - 2018. - № 5. - С. 25-29.

2. Завальнюк І.В. «Розумний строк» вирішення справи як складова права на судовий захист в адміністративному процесі. Новітні наукові дослідження держави і права. Миколаїв. Іліон, 2013. С. 131-136;
3. Камінська І.В. «Електронний суд» як гарантія доступності правосуддя. Вісник академії адвокатури, 2013. № 3(28). С. 52-60. URL: <http://e-pub.aau.edu.ua/index.php/visnyk/article/viewFile/70/73>
4. Нікітюк О. М. Правова природа права на пред'явлення позову про розподіл спільного майна подружжя / О. М. Нікітюк // Судова апеляція. - 2014. - № 3. - С. 97-103. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2014_3_17
5. Гутник В. В. Право на публічний розгляд справи у практиці діяльності Міжнародного трибуналу для колишньої Югославії та Міжнародного кримінального суду / В. В. Гутник // Адвокат. - 2010. - № 6. - С. 39-42. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/adv_2010_6_7
6. Курило О. М. Недоліки правового регулювання судового розгляду справ про адміністративні правопорушення / О. М. Курило, С. О. Биля // Вісник Верховного Суду України. - 2010. - № 8. - С. 43-48. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvsu_2010_8_10
7. Луспеник Д. Д. Межі розгляду цивільної справи судом касаційної інстанції: деякі спірні питання / Д. Д. Луспеник // Вісник Верховного Суду України. - 2010. - № 9. - С. 27-33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvsu_2010_9_7
8. Судова практика розгляду цивільних справ, що виникають з кредитних правовідносин // Вісник Верховного Суду України. - 2010. - № 11. - С. 16-35. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvsu_2010_11_8
9. Судова практика розгляду цивільних справ, що виникають з договорів страхування // Вісник Верховного Суду України. - 2011. - № 8. - С. 12-28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvsu_2011_8_6
10. Шепелева Н. Розгляд судами справ про визначення місця проживання дитини / Н. Шепелева, В. Капустинський // Слово Національної школи суддів України. - 2012. - № 1. - С. 142-152. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cln_2012_1_17
11. Ліпинський В. В. Проблемні питання судового розгляду справ про порушення митних правил / В. В. Ліпинський // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2011. - № 4. - С. 433-440. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2011_4_62

ТЕМА 9. СПРОЩЕНІ ПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Методичні рекомендації: Законодавець поступово розширює сферу дії спрощених процедур, прагнучи задовольнити перш за все публічно-правові інтереси. Тим часом, в науці досі не сформувалося єдиної думки про природу спрощених процедур, відсутній універсальний критерій їх виділення, не приділяється належної уваги онтології спрощених процедур. Крім того, суди часто стикаються з труднощами застосування норм, присвячених спрощеними процедурами, що не може сприяти єдності судової практики.

Проте, не дивлячись на їх актуальність, спрощені судові провадження в цілому і спрощене провадження зокрема зараз недостатньо вивчені. Адміністративні суди в даний час зустрічаються з безліччю проблем, викликаних недостатньою розробленістю інституту спрощеного провадження, а також відсутністю однаковості в питаннях тлумачення норм, що регламентують спрощений порядок розгляду справ. Нормативне регулювання спрощеного провадження в адміністративному процесі, що має суперечливу правову природу, далекий від ідеального і вимагає істотних змін.

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Поняття та значення спрощених проваджень.
2. Система спрощених процедур
3. Наказне провадження.
4. Поняття та ознаки спрощеного позовного провадження
5. Перспективи удосконалення спрощених проваджень в Україні.
6. Груповий позов.

Здійсніть реферативний огляд наступних наукових джерел:

1. Калганова О. А. Порівняльний аналіз інституту спрощеного провадження щодо кримінальних проступків в Україні та окремих країнах Європи / О. А. Калганова, О. М. Габрись // Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика). - 2018. - Вип. 3-4. - С. 212-217. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/muvnudp_2018_3-4_32
2. Великодний Д. В. Спрощені форми кримінального провадження: огляд досвіду Франції та України / Д. В. Великодний // Митна справа. - 2014. - № 2(2.1). - С. 120-123. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_2\(2](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_2(2)
3. Зуб О. Ю. Спрощене провадження як модель цивільного судочинства / О. Ю. Зуб // Проблеми законності. - 2015. - Вип. 131. - С. 62-70. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2015_131_9
4. Фурса С. Я. Фурса Є. І. Новітня концепція спрощеного провадження в цивільному процесі / С. Я. Фурса Є. І. Фурса // Цивілістична процесуальна думка. - 2017. - № 1. - С. 46-50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tsprv_2017_1_13
5. Зуб О. Ю. Спрощене позовне vs. наказне провадження в цивільному процесі / О. Ю. Зуб // Журнал східноєвропейського права. - 2018. - № 58. - С.

188-194. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2018_58_28

6. Мамницький В. Ю. Малозначні справи та спрощене провадження як процесуальна форма їх розгляду / В. Ю. Мамницький, М. Г. Кахнова, Ю. А. Шевченко // Журнал східноєвропейського права. - 2019. - № 63. - С. 88-96. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2019_63_14

7. Кошель Н. М. Спрощене позовне провадження: швидке вирішення справи чи позбавлення права на касаційне оскарження? / Н. М. Кошель // Юридична Україна. - 2019. - № 7. - С. 39-47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urykr_2019_7_6

8. Берназюк Я. О. Спрощене позовне провадження в адміністративному судочинстві: практика верховного суду та ЄСПЛ / Я. О. Берназюк // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2018. - Вип. 52(1). - С. 65-68. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_52\(1\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_52(1)_16)

9. Єпанчінцев О. С. Нормативне регулювання спрощених проваджень у цивільному судочинстві України: історичний аспект / О. С. Єпанчінцев // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2019. - Вип. 59(1). - С. 150-153. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2019_59\(1\)_33](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2019_59(1)_33)

10. Остап'як М. М. Особливості спрощеного провадження в цивільному судочинстві Польщі / М. М. Остап'як // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2019. - Вип. 55(1). - С. 139-142. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2019_55\(1\)_33](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2019_55(1)_33)

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. Постанова Верховного Суду, 22 березня 2023 року, справа № 916/1932/20, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110106901>

2. Постанова Верховного Суду, 22 грудня 2022 року, справа № 916/1482/21, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108058802>

3. Постанова Верховного Суду, 18 травня 2022 року, справа № 916/1383/21, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104477116>

4. Постанова Верховного Суду, 07 липня 2022 року, справа № 910/7967/19, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105189978>

5. Постанова Верховного Суду, 10 серпня 2021 року, Справа № 918/127/20, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99123096>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Бітов А.І. Характеристика процесуальної форми адміністративного судочинства. Актуальні проблеми політики, 2012. Вип. 46. С. 330-339.

2. Богунов В. Віртуальний суд: відеоконференції дозволять учасникам процесу економити час і гроші. Закон і бізнес. 2012. № 35(1034). URL: http://zib.com.ua/ua/print/11349-videokonferencii_dozvo1yat_uchasnikam_sudovih_zasidan_ekonom.html

3. Білуга С.С. Альтернативні позасудові способи врегулювання правових спорів та особливості їх застосування в окремих сферах суспільних відносин. Європейські перспективи, 2014. № 10. С. 65-69.

4. Вільський М.М. Реформування українського правосуддя: новації і

- проблеми. Вісник Центру суддівських студій. URL: http://www.judges.org.ua/article/visn_15_p1.pdf
5. Завальнюк І.В. Особливості стадії розгляду і вирішення справ у формі скороченого провадження. Вісник Міжнародного гуманітарного університету, 2016. № 22. С. 124-127.
 6. Короед С.О. Спрощення судових процедур як окремий напрям оптимізації адміністративного процесу України. Держава і право. Серія Юридичні і політичні науки, 2012. Вип. 57. С. 328-332.
 7. Сивак Н. Упрощенное производство в английском гражданском процессе. Арбитражный и гражданский процесс, 2008. № 8. С. 28-32.
 8. Мірошниченко А.М. Спрощені процедури вирішення спорів як засіб зменшення навантаженості на суди в Україні. Право і громадянське суспільство, 2015. № 3. С.4-8
 9. Власова Г. П. Спрощення кримінального провадження на прикладі окремих європейських країн: досвід, практика застосування / Г. П. Власова // Публічне право. - 2013. - № 3. - С. 96-102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2013_3_15
 10. Задоя К. П. Спрощене провадження щодо кримінальних проступків за Кримінальним процесуальним кодексом України 2012 року та законодавством європейських держав / К. П. Задоя // Вісник кримінального судочинства. - 2015. - № 1. - С. 29-39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkc_2015_1_5
 11. Великодний Д. В. Спрощене провадження в суді першої інстанції за законодавством окремих країн Східної Європи / Д. В. Великодний // Lex portus. - 2017. - № 6. - С. 15-26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/LP_2017_6_5

ТЕМА 10. ЄВРОПЕЙСЬКА ПРОЦЕДУРА ВИДАЧІ СУДОВОГО НАКАЗУ

Методичні рекомендації: Офіційна судова статистика свідчить, що зростання кількості звернень громадян та організацій до судів у порядку позовного провадження призвело до їх завантаженості, що негативно впливає на виконання останніми завдань цивілістичного судочинства та в кінцевому підсумку позначається на оперативності судового захисту порушених цивільних прав та законних інтересів. Зазначене обумовлює необхідність пошуку нових спрощених та вдосконалення існуючих порядків (зокрема, наказного провадження) вирішення справ, що має забезпечити належне виконання завдань цивільного судочинства, право кожного на швидке поновлення в правах, зекономити кошти і час суду та учасників процесу. Сьогодні проблемам спрощення судочинства приділяється увага не лише в окремих країнах, а й на міжнародному рівні, в т.ч. в рамках права Європейського Союзу.

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Директиви ЄС в сфері процесуального права ЄС.
2. Регламенти ЄС в сфері виконавчого права ЄС.
3. Регламент про Європейську процедуру видачі судового наказу.
4. Порядок набрання чинності та виконання судового наказу ЄС.

Здійсність реферативний огляд наступних наукових джерел:

1. Цірат Г. А. Особливості регулювання процедур визнання та виконання судових рішень в Європейському Союзі / Г. А. Цірат // Європейські перспективи. - 2012. - № 4(2). - С. 195-200. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpre_2012_4\(2\)__37](http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpre_2012_4(2)__37)
2. Мещеряков А. В. Виконання в Україні рішень міжнародних судових органів на прикладі Європейського суду з прав людини / А. В. Мещеряков // Право і суспільство. - 2014. - № 3. - С. 314-318. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2014_3_52
3. Брагіна М. Юрисдикція визнання та виконання судових рішень у цивільних і комерційних справах в Європейському Союзі / М. Брагіна // Вісник Національної академії прокуратури України. - 2015. - № 2. - С. 91-97. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2015_2_15
4. Смотрич Д. В. Правове забезпечення виконання судових рішень в адміністративних справах і рішень Європейського суду з прав людини / Д. В. Смотрич // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. - 2016. - Вип. 3. - С. 115-118. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apvu_2016_3_28
5. Волков І. М. Проблемне питання службово-бойового застосування підрозділів Національної гвардії України з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних під час виконання завдань у складі судової варті з урахуванням практики Європейського суду з прав людини / І. М. Волков, Є. О. Каплун // Честь і закон. - 2017. - № 4. - С. 12-20. URL:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chiz_2017_4_4

6. П'ятницький А. В. Досвід країн Європи щодо правового забезпечення реалізації заходів примусового виконання судових рішень та можливості його використання в Україні / А. В. П'ятницький // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2017. - Вип. 4. - С. 226-233. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2017_4_29
7. Гришко О. М. Гармонізація законодавства України у сфері примусового виконання судових рішень та рішень інших органів із законодавством Європейського Союзу / О. М. Гришко // Наука і правоохорона. - 2017. - № 4. - С. 30-36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nip_2017_4_6
8. Гуйван П. Д. Європейські та національні правові засади своєчасного виконання остаточних судових рішень / П. Д. Гуйван // Приватне та публічне право. - 2019. - № 1. - С. 41-45. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prpulaw_2019_1_10

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. Постанова Верховного Суду, 26 вересня 2018 року, справа №372/456/16-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/78979570>
2. Постанова Верховного Суду, 12 червня 2020 року, справа № 343/488/18, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89977520>
3. Постанова Верховного Суду, 16 травня 2018 року, справа № 760/21210/14-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74120745>
4. Постанова Верховного Суду, 11 лютого 2022 року, справа № 302/11190/19, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103282489>
5. Постанова Верховного Суду, 05 квітня 2023 року, справа № 740/6216/21, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110175607>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Комаров В. В. Цивільний процес у глобальному контексті / В. В. Комаров // Право України. - 2011. - № 10. - С. 22-44.
2. Lieble/Freitag. Forderungsbeitreibung in der EU. Munchen, 2008. § 3
3. Regulation (EC) No 1896/2006 of the European parliament and of the Council of 12 December 2006 creating a European order for payment procedure [http \[ЕнеКіроНННН ресурс\]](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:399:0001:01:EN:HTML). - Ре^НМ ^ociyny : eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:399:0001:01:EN:HTML.
4. Geimer/Schitze. EuropdischeZivilverfahrensrecht. Munchen, 2004. Art. 1 EuGVO. Rn. 27.
5. Kormann. Das neue Europdische Mahnverfahren. Munchen, 2007. S. 62.
6. Regulation (EC) No 861/2007 of the European Parliament and the Council of 11 July 2007 establishing a European Small Claims Procedure [Electronic resource]. - Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32007R0861>.
7. Kramer X. E. A Major Step in the Harmonization of Procedural Law in Europe: the European Small Claims Procedure Accomplishments, New Features and Some Fundamental Questions of European Harmonization A.W. Jongbloed (ed.) II

The XHlth World Congress of Procedural Law: The Belgian and Dutch Reports. - Antwerpen: Intersentia, 2008. - P. 253-283.

8. Regulation (EC) No 1393/2007 of the European Parliament and the Council of 13 November 2007 on the service in the Members States of judicial and extrajudicial documents in Civil or commercial matters (service of documents) [Electronic resource]. - Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX:32007R1393>.

9. Фокіна А. О. Удосконалення стадії виконання судових рішень в національній правозастосовній практиці та європейських країнах / А. О. Фокіна // Часопис Київського університету права. - 2019. - № 3. - С. 283-288. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2019_3_51

10. Пушкар П. Вплив практики Європейського суду з прав людини на судову практику національних судів: методологічні аспекти формування сталої та послідовної практики національних судів на підставі рішень ЄСПЛ та вимоги щодо виконання його рішень / П. Пушкар // Слово Національної школи суддів України. - 2020. - № Спец. вип.. - С. 241-247. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cln_2020_Spets

11. Гуйван П. Значення темпоральних чинників у практиці Європейського суду з прав людини. Проблеми національної правової системи щодо виконання судового рішення упродовж розумного строку (частина 6) / П. Гуйван // Підприємництво, господарство і право. - 2017. - № 11. - С. 29-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2017_11_7

12. Гуйван П. Значення темпоральних чинників у практиці Європейського суду з прав людини. Своєчасність виконання судового рішення – обов’язковий елемент правової ідеї щодо розумного строку розгляду справи (частина 5) / П. Гуйван // Підприємництво, господарство і право. - 2017. - № 10. - С. 26-31. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2017_10_6

ТЕМА 11. ЄВРОПЕЙСЬКА ПРОЦЕДУРА ВИРІШЕННЯ ДРІБНИХ СПОРІВ

Методичні рекомендації: В ЄС вже тривалий час порушується питання про необхідність реформування процесуального законодавства країн-учасниць, що передбачає створення подібних, удосконалених, але водночас спрощених національних цивільних процесуальних норм, уніфікацію окремих інститутів цивільного процесуального права всередині ЄС. Зокрема це стосується й такої процедури як Європейська процедура вирішення дрібних спорів.

Тому в умовах уніфікації і гармонізації цивільного процесуального законодавства держав-учасниць Європейського Союзу це питання набуває актуальності й для України.

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Європейська процедура вирішення дрібних спорів (Регламент 861/2007).
2. Процедура вирішення дрібних спорів в ЄС.
3. Оскарження та порядок набрання чинності рішення у справах про вирішення дрібних спорів.
4. Виконання рішення в європейській процедурі вирішення дрібних спорів.

Здійсніть реферативний огляд наступних наукових джерел:

1. Малозначні справи в цивільному провадженні // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2019. - № 2. - С. 26-28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2019_2_15
2. Поліщук М. Г. Малозначність справ цивільної юрисдикції / М. Г. Поліщук, І. О. Паталаха, Е. С. Трубіцин // Часопис цивілістики. - 2018. - Вип. 30. - С. 71-74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chac_2018_30_16
3. Мамницький В. Ю. Малозначні справи та спрощене провадження як процесуальна форма їх розгляду / В. Ю. Мамницький, М. Г. Кахнова, Ю. А. Шевченко // Журнал східноєвропейського права. - 2019. - № 63. - С. 88-96. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2019_63_14
4. Владовська К. П. Малозначність справ адміністративної юрисдикції та право на справедливий суд / К. П. Владовська, К. В. Черевичник // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2020. - Вип. 61(1). - С. 126-129. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2020_61\(1\)_29](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2020_61(1)_29)
5. Маркін А. О. Малозначні справи у цивільному процесі / А. О. Маркін // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2021. - Вип. 67. - С. 89-92. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2021_67_19
6. Штефан О. О. Малозначні справи: порівняльно-правовий аналіз законодавства України та ЄС / О. О. Штефан // Міжнародний науковий

журнал "Інтернаука". Серія : Юридичні науки. - 2019. - № 6. - С. 62-71. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjiu_2019_6_11

7. Помазанов А. В. Малозначність справ у цивільному процесі України / А. В. Помазанов // Право і суспільство. - 2018. - № 1(2). - С. 80-86. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2018_1\(2\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2018_1(2)_16)

8. Білоус К. Спеціальні підстави касаційного оскарження судових рішень у малозначних справах / К. Білоус // Підприємництво, господарство і право. - 2020. - № 6. - С. 5-10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2020_6_2

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. Постанова Верховного Суду, 22 січня 2019 року, Справа № 910/12224/17, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79365475>

2. Постанова Верховного Суду, 12 червня 2018 року, Справа № 905/1552/16, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74963900>

3. Постанова Верховного Суду, 06 лютого 2019 року, Справа № 607/6079/18, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79988759>

4. Постанова Верховного Суду, 15 травня 2019 року, Справа № 125/1267/16-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82316147>

5. Постанова Верховного Суду, 12 червня 2018 року, Справа № 905/1552/16, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74660044>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Council Regulation (EC) No 1206/2001 of 28/5/2001 on cooperation between the courts of the Member States in the taking of evidence in civil or commercial matters (Evidence Regulation) [Electronic resource]. - Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32001R1206>.

2. Regulation (EU) No 655/2014 of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 establishing a European Account Preservation Order procedure to facilitate cross-border debt recovery in civil and commercial matters [Electronic resource]. - Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1422049979203&uri=CELEX:32014R0655>.

3. Freudental M. The Future of European Civil Procedure [Electronic resource]. - Mode of access : <http://www.ejcl.org/75/art75-6.html>.

4. Wagner G. Harmonization of Civil Procedure - Policy Perspectives II Civil Litigation in a Globalising World. -The Hague, The Netherlands : T.M.C. Asser Press, 2012. - P. 93-119.

5. Ізарова І. О. Європейський порядок розгляду дрібних спорів: досвід та перспективи / І. О. Ізарова // Держава і право. Серія : Юридичні науки. - 2015. - Вип. 67. - С. 264-274. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jurnaukdir_2015_67_27

6. Кучер Ю. А. Малозначність справ адміністративної юрисдикції / Ю. А. Кучер. // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Юридичні науки. - 2018. - Вип. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnadpcurn_2018_2_13

7. Яценко С. С. Щодо можливості відкриття касаційного провадження у малозначних господарських справах / С. С. Яценко // Юридична Україна. - 2017. - № 11-12. - С. 48-53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urykr_2017_11-12_8

8. Кравець В. А. Узагальнення практики розгляду малозначних справ судами першої та апеляційної інстанції / В. А. Кравець, А. І. Виноградова // Судова апеляція. - 2018. - № 3. - С. 140-151. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2018_3_15

9. Гулько Б. І. Про практику застосування Верховним Судом інституту малозначних справ на стадії касаційного перегляду / Б. І. Гулько // Право України. - 2018. - № 10. - С. 102-113. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2018_10_8

10. Про представництво сторін у малозначних спорах (малозначних справах) // Право України. - 2018. - № 7. - С. 258-259. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2018_7_22

ТЕМА 12. АПЕЛЯЦІЙНЕ ТА КАСАЦІЙНЕ ОСКАРЖЕННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Методичні рекомендації: Дана тема присвячена одній із форм інстанційного перегляду судових рішень у судовому процесі, а саме перегляду справ у порядку апеляційного та касаційного провадження. В контексті цієї тематики особливу увагу слід звернути на проблематику правової природи апеляційного та касаційного провадження, його ознаки.

Заслужують також на увагу питання, які пов'язані із природою права касаційного оскарження, його суб'єктивними, об'єктивними та формальними передумовам реалізації тощо.

Не менш важливими у контексті цієї тематики є також питання, які стосуються процесуальних аспектів розгляду справ у порядку апеляційного та касаційного провадження, а також повноважень, якими наділений суд апеляційної та касаційної інстанції.

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Поняття, ознаки та суть апеляційного та касаційного провадження
2. Право апеляційного та касаційного оскарження.
3. Процесуальна форма розгляду справи судами апеляційної інстанції.
4. Процесуальна форма розгляду справи судами касаційної інстанції.
5. Повноваження суду апеляційної та касаційної інстанції.
6. Постанови та ухвали суду апеляційної та касаційної інстанції.

Здійсність реферативний огляд наступних наукових джерел:

1. Сонюк О. В. Обмеження права на апеляційне та касаційне оскарження рішень адміністративного суду за національним законодавством / О. В. Сонюк // Часопис Київського університету права. - 2016. - № 1. - С. 100-103. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2016_1_23
2. Бобечко Н. Р. Зміна вироку чи ухвали судом апеляційної та касаційної інстанції / Н. Р. Бобечко // Журнал східноєвропейського права. - 2015. - № 20. - С. 20-32. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2015_20_5
3. Говорун Д. М. Публічний характер діяльності суду при перегляді судових рішень в апеляційному і касаційному провадженнях / Д. М. Говорун // Журнал східноєвропейського права. - 2014. - № 9. - С. 131-141. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2014_9_23
4. Савчин М. В. Свобода суддівського розсуду у світлі обґрунтованості рішень судів апеляційної та касаційної інстанції / М. В. Савчин // Слово Національної школи суддів України. - 2016. - № 1. - С. 30-41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cln_2016_1_5
5. Шапула В. В. Форма і зміст касаційної скарги про порушення права на захист засудженого в суді першої та апеляційної інстанції / В. В. Шапула // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2017. - Вип. 45(2). - С. 139-143. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2017_45\(2\)__34](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2017_45(2)__34)

6. Берназюк Я. Межі розгляду адміністративними судами вимог позову, апеляційної чи касаційної скарг в аспекті забезпечення ефективності правосуддя / Я. Берназюк // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2022. - Вип. 70. - С. 272-282. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2022_70_44
7. Шапула В. В. Процесуальні умови касаційного оскарження вироків і ухвал суду першої інстанції та апеляційного суду / В. В. Шапула // Право і суспільство. - 2017. - № 4(2). - С. 201-206. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2017_4\(2\)_44](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2017_4(2)_44)

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. Постанова Верховного Суду, 18 грудня 2019 року, Справа № 559/2664/15-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86566265>
2. Постанова Верховного Суду, 16 жовтня 2019 року, Справа № 923/389/19, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85174576>
3. Постанова Верховного Суду, 5 грудня 2018 року, Справа № 522/2202/15-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79298391>
4. Постанова Верховного Суду, 4 вересня 2019 року, Справа № 564/2064/18, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84941741>
5. Постанова Верховного Суду, 12 лютого 2019 року, Справа № 905/2765/17, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80116080>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Пожоджук Р. В. Проблеми апеляційного та касаційного оскарження у господарському судочинстві / Р. В. Пожоджук // Митна справа. - 2013. - № 6(2.2). - С. 426-433. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2013_6\(2](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2013_6(2)
2. Хім'як С. В. Реалізація прокурором функції кримінального переслідування під час перегляду судових рішень в порядку апеляційного та касаційного провадження / С. В. Хім'як // Університетські наукові записки. - 2011. - № 2. - С. 341-349. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2011_2_57
3. Гусаров К. В. Підстави відмови у відкритті апеляційного та касаційного проваджень: проблеми та перспективи розвитку / К. В. Гусаров // Університетські наукові записки. - 2012. - № 4. - С. 96-100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2012_4_16
4. Кройтор В. А. Принцип забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішення суду / В. А. Кройтор // Право і Безпека. - 2009. - № 1. - С. 198-205. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2009_1_39
5. Бондарчук С. А. Деякі питання реалізації принципу забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішення адміністративного суду / С. А. Бондарчук // Право і Безпека. - 2010. - № 4. - С. 115-118. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2010_4_26
6. Зражевська Н. О. Проведення з підготовки цивільної справи до розгляду в судах апеляційної та касаційної інстанцій / Н. О. Зражевська // Науковий вісник публічного та приватного права. - 2015. - Вип. 2. - С. 29-35. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvppp_2015_2_8

7. Бобечко Н. Р. Скасування вироку чи ухвали і закриття кримінального провадження судом апеляційної та касаційної інстанції / Н. Р. Бобечко // Публічне право. - 2015. - № 4. - С. 138-144. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2015_4_20
8. Безпала В. В. Поняття та система підстав для скасування або зміни судового рішення в апеляційному та касаційному порядках / В. В. Безпала // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки. - 2016. - Вип. 6(3). - С. 108-111. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2016_6\(3\)_28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2016_6(3)_28)
9. Вербіцька М. Ю. Укладення мирових угод в апеляційному, касаційному провадженнях у господарському процесі та на стадії виконання судових рішень / М. Ю. Вербіцька // Актуальні проблеми правознавства. - 2018. - Вип. 1. - С. 124-129. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprpr_2018_1_23

ТЕМА 13. ВИКОНАННЯ СУДОВИХ ТА АРБІТРАЖНИХ (ТРЕТЕЙСЬКИХ) РІШЕНЬ В УКРАЇНІ ТА ЄС

Методичні рекомендації: Визнання і виконання судового рішення є тією процесуальною стадією, на якій відбувається остаточне врегулювання спірних відносин. Якщо правова система держави не передбачає конкретного механізму виконання судового рішення, що набуло законної сили і підлягає обов'язковому виконанню, то право на судовий захист перетворюється на ілюзію. Саме тому виконання судового рішення розглядається як невід'ємна складова права на справедливий судовий розгляд відповідно до ст. 6 Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод 1950 р., а також практики Європейського суду з прав людини.

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Джерела правового регулювання визнання і виконання рішень України та іноземних судових рішень в Україні .
2. Світові системи визнання іноземних судових рішень. Поняття і види іноземних судових рішень.
3. Система органів виконання судових рішень в Україні.
4. Порядок виконання судового рішення.
5. Оспорювання третейського (арбітражного) рішення. Визнання та виконання іноземних арбітражних рішень.

Здійсніть реферативний огляд наступних наукових джерел:

1. Якимчук С. О. Виконання судових рішень у цивільних справах як стадія судового розгляду / С. О. Якимчук // Університетські наукові записки. - 2009. - № 4. - С. 81-84. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2009_4_16
2. Кіселичник В. Регламент Ради ЄС щодо юрисдикції, визнання і виконання судових рішень у цивільних та комерційних справах (у контексті

гармонізації приватного права ЄС) / В. Кіселичник, О. Київець // Вісник Національної академії прокуратури України. - 2014. - № 2. - С. 5-10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2014_2_3

3. Цірат Г. А. Особливості регулювання процедур визнання та виконання судових рішень в Європейському Союзі / Г. А. Цірат // Європейські перспективи. - 2012. - № 4(2). - С. 195-200. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2012_4\(2\)_37](http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2012_4(2)_37)

4. Підгородинська А. В. Історія становлення визнання і виконання рішень іноземних судів та міжнародних судових органів в кримінальному процесі у системі міжнародного співробітництва в кримінальному судочинстві / А. В. Підгородинська // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2012. - № 24. - С. 582-589. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2012_24_74

5. Шевченко Е. В. Історичні та сучасні аспекти виконання судових рішень у кримінальному провадженні Франції та Німеччини / Е. В. Шевченко // Університетські наукові записки. - 2013. - № 3. - С. 513-517. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2013_3_72

6. Боровська І. А. Виконання судових рішень як завершальна стадія судового захисту права на безпечне життя і здоров'я довкілля / І. А. Боровська // Митна справа. - 2014. - № 1(2.2). - С. 120-125. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_1\(2](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_1(2)

7. Сіверін Д. В. Зарубіжний досвід діяльності органів, що здійснюють повноваження, пов'язані із виконанням судових рішень, та його адаптація до вітчизняної правової системи / Д. В. Сіверін // Європейські перспективи. - 2014. - № 3. - С. 81-87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2014_3_14

8. Неділько В. Механізм контролю за виконанням судових рішень на українських землях у Х–XVI століттях / В. Неділько // Вісник Національної академії прокуратури України. - 2014. - № 3. - С. 95-100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2014_3_16

9. Глушкова Д. Г. Участь спеціаліста при виконанні судових рішень / Д. Г. Глушкова // Форум права. - 2008. - № 3. - С. 104-110. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

10. Сібільов Д. М. Мiroва угода у виконавчому провадженні: процесуальні аспекти виконання судових рішень / Д. М. Сібільов // Право і Безпека. - 2012. - № 2. - С. 191-194. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2012_2_44

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. Постанова Верховного Суду, 11 квітня 2018 року, Справа № 820/583/16 (К/9901/7053/18), <https://reyestr.court.gov.ua/Review/73500770>

2. Постанова Верховного Суду, 26 червня 2019 року, Справа № 522/14452/15-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82998248>

3. Постанова Верховного Суду, 18 червня 2019 року, Справа № 912/1286/18, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82997458>

4. Постанова Верховного Суду, 12 грудня 2018 року, Справа № 2-3007/11, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82998289>

5. Постанова Верховного Суду, 5 грудня 2018 року, Справа № 522/2110/15-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79834996>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Лужанський А. В. Особливості доступу до суду у справах про оскарження оцінки майна на стадії виконавчого провадження / А. В. Лужанський // Вісник Верховного Суду України. - 2011. - № 9. - С. 28-33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvsu_2011_9_8
2. Ковалів М. В. Особливості та порядок здійснення виконавчого провадження / М. В. Ковалів // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Сер. : Юридичні науки. - 2013. - № 1. - С. 10-14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdujn_2013_1_3
3. Чумак О. О. Виконавче провадження та виконавчий процес: сучасний стан та перспективи / О. О. Чумак // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2013. - № 27. - С. 582-588. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2013_27_78
4. Чабан С. С. Поняття та завдання виконавчого провадження / С. С. Чабан // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. - 2002. - № 2. - С. 253-256. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2002_2_82
5. Сопільник Р. Л. Умови та порядок здійснення виконавчого провадження в Україні / Р. Л. Сопільник // Форум права. - 2013. - № 3. - С. 621–627. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
6. Фучеджі В. Д. Актуальні проблеми виконавчого провадження / В. Д. Фучеджі, Т. В. Фортуна // Південноукраїнський правничий часопис. - 2012. - № 3. - С. 105-107. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pupch_2012_3_40
7. Гук Б. М. Проблеми дефініції поняття виконавчого провадження / Б. М. Гук // Університетські наукові записки. - 2009. - № 1. - С. 101-106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2009_1_19
8. Кузь О. Р. Новели виконавчого провадження / О. Р. Кузь // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2011. - № 3. - С. 10-17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2011_3_4
9. Голотребчук Ю. А. Права та обов'язки сторін у виконавчому провадженні / Ю. А. Голотребчук // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2013. - № 9. - С. 145-147. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2013_9_22
10. Шевченко Е. В. Поняття виконання судових рішень у кримінальному провадженні / Е. В. Шевченко // Часопис Київського університету права. - 2013. - № 4. - С. 337-340. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2013_4_83
11. Лев М. О. Відсутність юрисдикції як підстава для відмови у визнанні та приведенні до виконання судових рішень держав Євросоюзу (на прикладі Англії) / М. О. Лев // Альманах міжнародного права. - 2014. - Вип. 5. - С. 126-132. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/amp_2014_5_18

ЗАОЧНА ФОРМА

ТЕМА 1. СУДОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Методичні рекомендації. Входження України до європейського правового простору, застосування практики Європейського суду з прав людини зумовило поступове проникнення європейських засад у національну правову систему, в тому числі шляхом розвитку правової доктрини, появи нових форм права, зміни чинного законодавства, системи джерел права, зв'язків та співвідношення між ними.

Зазначені зрушення внесли корективи і в систему судочинства, систему судів. Здобутий наразі досвід свідчить як про підвищення ефективності судової влади, так і про низку проблем та ризиків, які виникли у зв'язку зі змінами.

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Генезис системи судочинства України.
2. Перспективи реформування судової системи України.
3. Дистанційне судочинство.
4. Уніфікація та диференціація судочинства України.
5. Договір про асоціацію між Україною та ЄС як фактор подальшого реформування судочинства в Україні: зміст, стан виконання.

Здійсніть реферативний огляд наступних наукових джерел:

1. Демченко С. Системний аналіз ефективності господарського судочинства / С. Демченко // Вісник Академії правових наук України. - 2010. - № 1. - С. 180-186. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/varny_2010_1_17
2. Підгородинська А. В. Історія становлення визнання і виконання рішень іноземних судів та міжнародних судових органів в кримінальному процесі у системі міжнародного співробітництва в кримінальному судочинстві / А. В. Підгородинська // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2012. - № 24. - С. 582-589. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2012_24_74
3. Войнолович С. Ю. Сучасна модель системи адміністративного судочинства України / С. Ю. Войнолович // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. - 2013. - № 4. - С. 77-83. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2013_4_17
4. Молодик В. В. Концептуальні підходи до розуміння функціональної ролі прокуратури в системі кримінального судочинства / В. В. Молодик // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. - 2013. - № 3. - С. 288-296. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2013_3_40
5. Скочиляс-Павлів О. В. Місце адміністративного суду в системі суб'єктів адміністративного судочинства / О. В. Скочиляс-Павлів // Форум права. - 2013. - № 1. - С. 913-918. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
6. Журба А. І. Ієрархічність спрямування системи кримінального судочинства України / А. І. Журба // Правничий часопис Донецького університету. - 2013. -

№ 2. - С. 34-41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pchdu_2013_2_7

7. Падалка А. М. Місце юридичної відповідальності в системі процесуального статусу учасників кримінального судочинства / А. М. Падалка // Європейські перспективи. - 2014. - № 3. - С. 140-145. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2014_3_24

8. Татаренко Г. В. Відновне правосуддя: проблеми імплементації в систему кримінального судочинства / Г. В. Татаренко // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2014. - № 29. - С. 94-100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2014_29_16

9. Вдовіна О. О. Використання електронного документообігу в системі судочинства України / О. О. Вдовіна // Вісник Харківської державної академії культури. Серія : Соціальні комунікації. - 2015. - Вип. 46. - С. 82-91. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/haksk_2015_46_11

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. [Постанова Верховного Суду, 03 грудня 2019 року, Справа № 372/4583/14-ц.
https://reyestr.court.gov.ua/Review/86468656](https://reyestr.court.gov.ua/Review/86468656)
2. Постанова Верховного Суду, 30 червня 2020 року, Справа № 19/028-10/13.
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/90355803>
3. Постанова Верховного Суду, 5 грудня 2018 року, Справа № 335/3199/16-ц,
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/78426391>
4. Постанова Верховного Суду, 05 липня 2023 року, Справа № 912/2797/21.
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/112664880>
5. Постанова Верховного Суду, 5 грудня 2018 року, Справа № 522/2201/15-ц.
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/79684950>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Крусян Р. Доктринальні основи реформування системи судоустрою України у контексті теорії правової реформи / Р. Крусян // Український часопис конституційного права. - 2017. - № 4. - С. 38-45. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukjourcoml_2017_4_8
2. Булкат М. С. До питання про співвідношення розвитку інституту судочинства та наукової доктрини судової влади / М. С. Булкат // Альманах права. - 2016. - Вип. 7. - С. 111-115. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ap_2016_7_30
3. Дронов С. Стан доктринальних досліджень проблематики темпоральних принципів цивільного судочинства / С. Дронов // Підприємництво, господарство і право. - 2018. - № 5. - С. 25-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2018_5_6
4. Павлова Н. В. Проблеми та перспективи дистанційного судочинства / Н. В. Павлова // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2013. - № 2. - С. 477-484. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2013_2_67
5. Бонтлаб В. В. До питання про поняття цивільного судочинства: проблеми та перспективи / В. В. Бонтлаб // Публічне право. - 2015. - № 2. - С. 318-325. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2015_2_45

- 6.** Короєд С. О. Господарське судочинство: історія становлення, вплив на дуалізм цивільної юрисдикції та перспективи розвитку господарсько-процесуальної форми захисту прав / С. О. Короєд // Юридична наука. - 2015. - № 6. - С. 28-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2015_6_6
- 7.** Квасневська Н. Перспективи законодавчого забезпечення кримінального судочинства України / Н. Квасневська // Публічне право. - 2017. - № 4. - С. 19-26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2017_4_4
- 8.** Хлібороб Н. Є. Запровадження електронного адміністративного судочинства в Україні: інновації та перспективи / Н. Є. Хлібороб // Право України. - 2018. - № 2. - С. 102-117. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2018_2_9
- 9.** Попова С. М. Особливості реформування системи господарського судочинства в Україні / С. М. Попова // Наше право. - 2015. - № 4. - С. 30-35. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2015_4_7
- 10.** Філіпова Л. Я. Електронний документообіг у системах зарубіжного судочинства: аналітичний огляд / Л. Я. Філіпова, О. О. Вдовіна // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. - 2015. - № 4. - С. 56-62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2015_4_12
- 11.** Чупріна Ю. Кадрове забезпечення системи судочинства в Україні: проблеми та шляхи вирішення / Ю. Чупріна // Актуальні проблеми державного управління. - 2010. - Вип. 4. - С. 161-164. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdyo_2010_4_51
- 12.** Гречана С. І. Адміністративне судочинство: завдання, система, принципи / С. І. Гречана // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2015. - № 30. - С. 36-49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2015_30_6

ТЕМА 2. ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЯК ПРАВОВА ОСНОВА СУДОЧИНСТВА.

Методичні рекомендації: Джерело права – це спосіб зовнішнього вираження і закріплення правових норм, чим засвідчується їх загальнообов'язковість, а також положень, що розкривають, тлумачать зміст права.

Джерела права становлять основу правової регламентації, тому їх аналіз набуває особливої актуальності.

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Закон (кодекси) як основне джерело процесуальних норм.
2. Проблема співвідношення спеціального та загального законів. Дія процесуального закону в часі.
3. Підзаконні нормативно-правові акти як джерело процесуального права:
4. Правова доктрина і її значення в судочинстві.

Здійсність реферативний огляд наступних наукових джерел:

1. Грек Б. М. Правова доктрина інституту розумних строків у господарському процесі / Б. М. Грек, Т. Б. Грек // Адвокат. - 2012. - № 6. - С. 34 - 37. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/adv_2012_6_6
2. Задорожний Ю. А. Правова доктрина в країнах романо-германської та англо-американської правових сімей: порівняльний аналіз / Ю. А. Задорожний // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2012. - № 10. - С. 17-24. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2012_10_5
3. Губанов О. О. Правова доктрина як джерело права в межах романо-германської, англосаксонської та релігійно-традиційної правової сім'ї: порівняльна характеристика / О. О. Губанов // Право і суспільство. - 2015. - № 6. - С. 9-14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2015_6_4
4. Васильєв С. В. Правова доктрина – джерело процесуального права / С. В. Васильєв // Актуальні питання інноваційного розвитку. - 2012. - № 2. - С. 70-76. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apir_2012_2_14
5. Попов О. І. Правова доктрина та її застосування Верховним судом України при перегляді судових рішень у цивільних справах / О. І. Попов // Проблеми законності. - 2016. - Вип. 132. - С. 83-90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2016_132_12

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. Постанова Верховного Суду, 17 серпня 2022 року, Справа № 910/10006/19, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106426781>
2. Постанова Верховного Суду, 16 жовтня 2019 року, Справа № 663/1738/16-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85174518>
3. Постанова Верховного Суду, 02 жовтня 2019 року, Справа № 587/2331/16-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85075717>

4. Постанова Верховного Суду, 18 березня 2020 року, Справа № 296/9355/18, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88952216>

5. Постанова Верховного Суду, 22 вересня 2022 року, Справа № 125/2157/19, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107706743>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Кушнір І. В. Окремі аспекти розвитку цивільного процесуального законодавства України у сфері перегляду судових рішень на підставі рішення Європейського суду з прав людини / Бюлетень Міністерства юстиції України. 2011. № 11. С. 110-115.
2. Бугайчук А. А. Закон у системі джерел кримінального процесуального права в Україні / А. А. Бугайчук // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2019. - Вип. 56(2). - С. 84-87. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2019_56\(2\)__19](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2019_56(2)__19)
3. Бугайчук А. А. Проблемні питання вітчизняного кримінального процесуального закону як джерела кримінального процесуального права / А. А. Бугайчук // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. - 2020. - № 4. - С. 33-41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2020_4_5
4. Васильєв С. В. Кодифікація як основна форма систематизації джерел цивільного процесуального права України / С. В. Васильєв // Держава і право. Юридичні і політичні науки. - 2013. - Вип. 59. - С. 244-250. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dip_2013_59_41
5. Загородня Н. В. Особливості системи джерел господарського процесуального права: теоретичні підходи / Н. В. Загородня // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2016. - Вип. 38(1). - С. 104-107. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_38\(1\)__27](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_38(1)__27)
6. Гримич М. К. Щодо системи джерел адміністративного процесуального права України / М. К. Гримич // Форум права. - 2016. - № 5. - С. 30–34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
7. Іванюта Н. В. Трансформація системи джерел господарського процесуального права / Н. В. Іванюта, Н. В. Загородня // Право України. - 2020. - № 7. - С. 32-43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2020_7_5
8. Феннич В. П. Система джерел цивільного процесуального права та місце в ній судового прецедента / В. П. Феннич // Аналітично-порівняльне правознавство. - 2023. - № 3. - С. 72-81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/anpopr_2023_3_15

ТЕМА 3. ЮРИСДИКЦІЯ. ПІДСУДНІСТЬ

Методичні рекомендації: Одним із юрисдикційних судових органів, який згідно із відповідними положеннями Закону України «Про судоустрій і статус суддів» вправі здійснювати захист порушених, невизнаних чи оспорюваних суб'єктивних прав та інтересів фізичних та юридичних осіб є суд загальної юрисдикції. Тому готуючись до цієї теми слід передусім проаналізувати поняття та сутність цивільної юрисдикції, її види, критерії, якими слід керуватися при визначенні належності вирішення тих чи інших справ до судів цивільної юрисдикції, а також питання, які стосуються відмежування цивільної юрисдикції від інших суміжних, зокрема адміністративної, господарської тощо.

Не менш важливими питаннями в межах цієї теми є також питання щодо поняття підсудності та її видів, а також їх характеристика.

Особливу увагу слід також звернути й на питання передачі справи з одного суду до іншого та недопустимості спорів про підсудність

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Критерії визначення юрисдикції.
2. Види юрисдикції: родова, виключна, альтернативна, договірна.
3. Територіальна цивільна юрисдикція : види та їх характеристика.
4. Відмежування цивільної юрисдикції від юрисдикції адміністративних та господарських судів

Здійсність реферативний огляд наступних наукових джерел:

1. Чурпіта Г. В. Цивільна юрисдикція та підсудність сімейних справ, які розглядаються в порядку непозовного цивільного судочинства / Г. В. Чурпіта // Право і суспільство. - 2015. - № 5.2(3). - С. 96-101 . URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2015_5
2. Гайдей К. М. Співвідношення категорій міжнародного права: універсальна кримінальна юрисдикція, злочини *jus cogens* та зобов'язання *erga omnes* / К. М. Гайдей // Альманах міжнародного права. - 2015. - Вип. 7. - С. 124-132. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/amp_2015_7_15
3. Бобрик В. І. Цивільна юрисдикція крізь призму частини третьої статті 124 Конституції України / В. І. Бобрик // Приватне право і підприємництво. - 2017. - Вип. 17. - С. 52-56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppip_2017_17_13
4. Князева Д. О. Юрисдикція *ratione loci* гібридних кримінальних судів / Д. О. Князева // Правова держава. - 2016. - № 24. - С. 183-187. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prav_2016_24_32
5. Масловський С. В. Юрисдикція господарського суду першої інстанції / С. В. Масловський // Держава і право. Юридичні і політичні науки. - 2019. - Вип. 86. - С. 145-153. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dip_2019_86_16
6. Кравцова Т. М. Інстанційна юрисдикція адміністративних судів в контексті судово-правової реформи в Україні / Т. М. Кравцова, Н. О. Петрова

- // Журнал східноєвропейського права. - 2018. - № 51. - С. 20-25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2018_51_4
7. Гулик А. Г. Належна судова юрисдикція – крок на шляху оптимізації цивільного судочинства / А. Г. Гулик // Судова апеляція. - 2019. - № 4. - С. 57-64. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2019_4_9
8. Козирева В. П. Юрисдикція справ про банкрутство у господарському судочинстві / В. П. Козирева, А. П. Гаврилішин // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. - 2020. - № 3. - С. 155-162. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2020_3_24
9. Воловик С. В. Юрисдикція IP-суду: питання теорії та практики / С. В. Воловик // Право і Безпека. - 2020. - № 4. - С. 104–109. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2020_4_18
10. Удод М. В. Юрисдикція адміністративних судів при вирішенні земельних спорів за участі органів публічної адміністрації / М. В. Удод, В. С. Пирогов // Журнал східноєвропейського права. - 2020. - № 78. - С. 100-110. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2020_78_12
11. Тимошевська І. П. Цивільна юрисдикція крізь призму практики Верховного суду / І. П. Тимошевська, Д. В. Блинова, В. Є. Кривний // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Юридичні науки. - 2021. - № 11(2). - С. 90-96. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjju_2021_11\(2\)_13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjju_2021_11(2)_13)
12. Шевченко М. В. Предметна юрисдикція адміністративних судів: шлях еволюції та оцінка перспектив її звуження у світлі зарубіжного досвіду / М. В. Шевченко // Проблеми сучасних трансформацій. Серія : право, публічне управління та адміністрування. - 2021. - № 1. - С. 58-65. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prctrppu_2021_1_11
- Притула А. М. Кримінально-правова юрисдикція України у виключній (морській) економічній зоні / А. М. Притула // Актуальні проблеми держави і права. - 2008. - Вип. 38. - С. 328-332. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2008_38_67

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. Постанова Верховного Суду, 13 червня 2018 року, Справа № 474/100/16-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75241917>
2. Постанова Верховного Суду, 13 липня 2022 року, Справа № 363/1834/17, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105852863>
3. Постанова Верховного Суду, 03 жовтня 2018 року, Справа № 331/2533/17, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/77136524>
4. Постанова Верховного Суду, 12 вересня 2018 року, Справа № 308/11659/16-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/78160721>
5. Постанова Верховного Суду, 11 січня 2022 року, Справа № 910/10784/16, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102562961>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Осадчий А. Юрисдикція судів з розгляду публічно-правових спорів / А. Осадчий // Юридичний вісник. - 2013. - № 3. - С. 101-106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urid_2013_3_19

2. Шильник В. Ю. Щодо розмежування понять "адміністративна юстиція" та "адміністративна юрисдикція" / В. Ю. Шильник. // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2003. - Вип. 23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2003_23_30
3. Коротких А. Ю. Адміністративна юрисдикція як вид юридичної діяльності: поняття та сутність / А. Ю. Коротких // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2013. - № 27. - С. 278-285. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2013_27_39
4. Сушинський О. І. Судова юрисдикція актів Президента України / О. І. Сушинський // Університетські наукові записки. - 2008. - № 4. - С. 65-70. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2008_4_13
5. Батожська О. В. Судова юрисдикція спорів, що виникають унаслідок пошкодження чи втрати транспортних засобів під час зберігання на автостоянках / О. В. Батожська // Право і Безпека. - 2012. - № 1. - С. 248-251. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2012_1_56
6. Павлова Л. В. Юрисдикція адміністративних судів, зокрема спорів, що виникають з приводу дії адміністративних договорів: питання сьогодення / Л. В. Павлова // Європейські перспективи. - 2013. - № 9. - С. 73-78. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2013_9_13
7. Красовська А. В. Юрисдикція спорів про припинення юридичних осіб за позовами суб'єктів владних повноважень / А. В. Красовська // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. - 2012. - Вип. 9. - С. 52-55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzlubp_2012_9_15
8. Бородин І. Л. Адміністративний процес і адміністративна юрисдикція / І. Л. Бородин // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2000. - № 11. - С. 139-142. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2000_11_30
9. Брагіна М. Юрисдикція визнання та виконання судових рішень у цивільних і комерційних справах в Європейському Союзі / М. Брагіна // Вісник Національної академії прокуратури України. - 2015. - № 2. - С. 91-97. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2015_2_15
10. Васюк Н. О. Юрисдикція Європейського Суду з прав людини щодо тлумачення Конвенції про захист прав людини і основних свобод / Н. О. Васюк, М. Г. Рожкова // Економіка та держава. - 2013. - № 7. - С. 118-120. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2013_7_34
11. Штефан О. Альтернативна судова юрисдикція з розгляду цивільних справ у країнах ЄС / О. Штефан // Теорія і практика інтелектуальної власності. - 2013. - № 3. - С. 55-62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpiv_2013_3_9

ТЕМА 4. ДОКАЗИ І ДОКАЗУВАННЯ

Методичні рекомендації: Під час вивчення теми перед студентами стоїть завдання з'ясувати значення доказів та доказування для судового розгляду справи. Особливу увагу слід приділити письмовим доказам. При цьому необхідно охарактеризувати конкретні особливості їх використання.

Студенти повинні знати види засобів доказування, види доказів: письмові та речові докази, пояснення представників сторін та інших осіб, висновок експерта.

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Факти, які не потребують доказування.
2. Поняття і види доказів:
3. Письмові та речові докази.
4. Електронні докази
5. Показання свідка. Афідевіт.

Здійсність реферативний огляд наступних наукових джерел:

1. Білецька Л. Доказування у господарському процесі України: на шляху до формування судових стандартів / Л. Білецька // Слово Національної школи суддів України. - 2013. - № 2. - С. 58-64. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cln_2013_2_9

2. Ватаманюк Р. Встановлення юридичних фактів шляхом доказування в адміністративному судочинстві України / Р. Ватаманюк, В. Гордєєв // Слово Національної школи суддів України. - 2013. - № 3. - С. 144-151. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cln_2013_3_21

3. Тютюнник В. В. Окремі питання визнання доказів недопустимими в кримінальному провадженні / В. В. Тютюнник // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2013. - № 27. - С. 526-534. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2013_27_71

4. Грицак І. І. Аудиторські докази: вимоги, процедури отримання та процес оцінювання / І. І. Грицак, В. М. Чубай // Науковий вісник НЛТУ України. - 2013. - Вип. 23.14. - С. 173-183. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltu_2013_23

5. Зеленьяк Е. С. Владна, рекомендаційна та допоміжна оцінка доказів у цивільному процесі / Е. С. Зеленьяк // Адвокат. - 2013. - № 1. - С. 41-44. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/adv_2013_1_10

6. Вапнярчук В. В. Сутність преюдиціальних фактів та їх значення для кримінально- процесуального доказування / В. В. Вапнярчук // Публічне право. - 2013. - № 4. - С. 135-142. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2013_4_19

7. Феннич В. П. Прямі та непрямі доказові презумпції цивільного судочинства / В. П. Феннич // Форум права. - 2008. - № 1. - С. 427-433. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

8. Панько Н. А. Доказове значення висновку експерта / Н. А. Панько // Форум права. - 2009. - № 1. - С. 409-414. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

9. Іщенко В. М. Перспективи формування стандартів доказування у сучасному кримінальному процесі України / В. М. Іщенко // Форум права. - 2009. - № 3. - С. 302-307. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

10. Вапнярчук В. В. Загальна характеристика правових презумпцій та їх значення для кримінального процесуального доказування / В. В. Вапнярчук // Юрист України. - 2013. - № 3. - С. 62-68. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uy_2013_3_12

11. Тютюнник В. В. Вплив практики європейського суду з прав людини на розвиток інституту допустимості доказів у кримінальному процесі України / В. В. Тютюнник // Юрист України. - 2013. - № 3. - С. 82-87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uy_2013_3_15

12. Гетманцев М. О. Порівняльний аналіз процесуального порядку пред'явлення речових доказів на основі норм різних процесуальних галузей права / М. О. Гетманцев // Форум права. - 2012. - № 4. - С. 212-218. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

13. Умецька Г. О. Предмет доказування в справах про визнання правочинів недійсними / Г. О. Умецька // Форум права. - 2012. - № 4. - С. 950-958. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

14. Зеленьак Е. С. Поняття та сутність оцінки доказів у цивільному процесі / Е. С. Зеленьак // Форум права. - 2013. - № 1. - С. 332-337. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. Постанова Верховного Суду, 16 жовтня 2019 року, Справа № 525/505/16-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85174513>

2. Постанова Верховного Суду, 07 листопада 2018 року, Справа № 575/476/16-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/77910960>

3. Постанова Верховного Суду, 24 квітня 2019 року, Справа № 752/21520/18, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/81691834>

4. Постанова Верховного Суду, 30 березня 2023 року, *справа № 127/17324/19*, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110023438>

5. Постанова Верховного Суду, 1 квітня 2020 року, справа № 233/4985/16-к, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88601575>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Молдован А. В. Докази у кримінальному процесі федеративної республіки Німеччини / А. В. Молдован // Адвокат. - 2009. - № 3. - С. 30-33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/adv_2009_3_7

2. Капліна О. Проблеми допустимості доказів, поданих відповідно до статті 66 КПК України особами із використанням технічних засобів отримання інформації / О. Капліна, В. Маринів // Вісник Академії правових наук України. - 2011. - № 3. - С. 238-249. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/varny_2011_3_24

3. Підюков П. Оцінка матеріалів, отриманих оперативним шляхом, з метою використання їх як доказів / П. Підюков, Н. Музика // Вісник Академії

- управління МВС. - 2009. - № 2. - С. 103-111. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ucnavs_2009_2_9
4. Умнова О. Світовий досвід визначення концепції інституту доказів і доказування в адміністративному судочинстві / О. Умнова // Вісник Академії управління МВС. - 2009. - № 3. - С. 124-131. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ucnavs_2009_3_12
5. Яворський Б. І. Сприяння захисту в доказуванні у суді першої інстанції / Б. І. Яворський // Вісник Верховного Суду України. - 2010. - № 3. - С. 44-48. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvsu_2010_3_11
6. Смуригін О. О. Проблеми з оцінкою доказів у судовому засіданні / О. О. Смуригін // Вісник Верховного Суду України. - 2010. - № 10. - С. 36-40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvsu_2010_10_8
7. Марчак В. Я. Висновок експерта як доказ для суду при визнанні особи обмежено осудною / В. Я. Марчак, О. А. Ревенок // Вісник Верховного Суду України. - 2011. - № 2. - С. 31-36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvsu_2011_2_8
8. Штих О. В. Сутність та зміст доказування в справах про адміністративне правопорушення / О. В. Штих // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2010. - № 18. - С. 557-564. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2010_18_81
9. Плахотіна Н. А. Питання відношуваності та допустимості доказів при розгляді трудових спорів та конфліктів / Н. А. Плахотіна // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2012. - № 24. - С. 86-93. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2012_24_10
10. Претика Ю. Д. Правила судового доказування / Ю. Д. Претика, А. В. Білаш // Юридична наука. - 2012. - № 11. - С. 82-88. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2012_11_9
11. Зеленьяк Е. С. Правове регулювання оцінки доказів у цивільному процесі / Е. С. Зеленьяк // Вісник Академії адвокатури України. - 2012. - Число 3. - С. 42-46. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2012_3_7
12. Сурніна К. С. Отримання аудиторських доказів методом застосування аналітичних процедур / К. С. Сурніна // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2012. - № 2. - С. 30-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/piprp_2012_2_8

ТЕМА 5. ПОЗОВ. ВИДИ ПОЗОВУ

Методичні рекомендації: Проведення в судовому процесі має характер спірного позовного і здійснюється в процесуальній формі, яка визначена законом. Позовна форма захисту права в судовому процесі має певні ознаки, які слід зазначити при виконанні практичних завдань. При розкритті поняття позову необхідно зазначити його правову природу, визначити елементи позову, розкрити наслідки зміни одного або обох елементів. Необхідно звернути увагу на те, що основа позову складається з фактичних обставин і правових підстав. При визначенні виду позову слід мати на увазі те, що він залежить від процесуальної мети позивача.

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Форма та зміст позовної заяви.
2. Поняття, види та елементи позову.
3. Порядок подання та прийняття позовної заяви.
4. Ціна позову.
5. Відзив на позовну заяву.

Здійсність реферативний огляд наступних наукових джерел:

1. Нор В. Т. Цивільний позов у кримінальному процесі України та інших країн континентальної системи права: порівняльна характеристика / В. Т. Нор, Х. Р. Ханас // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія юридична. - 2013. - Вип. 2. - С. 414-425. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvlduvs_2013_2_46
2. Пасайлюк І. В. Зустрічний позов як засіб захисту прав та інтересів відповідача / І. В. Пасайлюк // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія юридична. - 2013. - Вип. 4. - С. 64-71. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvlduvs_2013_4_10
3. Дрішлюк В. І. Елементи позову в господарських справах / В. І. Дрішлюк // Південноукраїнський правничий часопис. - 2013. - № 3. - С. 88-89. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pupch_2013_3_31
4. Миколаєць В. А. Місце групових позовів у системі масових позовів / В. А. Миколаєць // Митна справа. - 2014. - № 2(2.2). - С. 145-149. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_2\(2\)](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_2(2))
5. Степаненко Т. В. Відкриття провадження у справах за позовами про захист прав та інтересів невизначеного кола осіб / Т. В. Степаненко // Форум права. - 2007. - № 3. - С. 256-263. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
6. Головкін О. Особливості та класифікація позовів у цивільних справах, що виникають із земельних правовідносин / О. Головкін // Вісник Академії адвокатури України. - 2014. - Т. 11, № 1. - С. 36-43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2014_11_1_7
7. Бречко А. В. Адміністративний позов як форма захисту прав, свобод та інтересів у сфері публічно-правових відносин / А. В. Бречко // Актуальні

проблеми державного управління. - 2009. - № 2. - С. 366-372. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2009_2_48

8. Миколаєць В. А. Суб'єктний склад осіб, які беруть участь в цивільних справах за груповим позовом / В. А. Миколаєць // Митна справа. - 2014. - № 3(2). - С. 190-195. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_3\(2\)_35](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_3(2)_35)

9. Закаленко О. В. Теоретичні засади пізнання адміністративного позову / О. В. Закаленко // Наше право. - 2014. - № 6. - С. 52-56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2014_6_11

10. Олендер І. Я. Цивільний позов про стягнення шкоди, завданої ухиленням від сплати податків, у кримінальній справі: питання юрисдикції / І. Я. Олендер // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. - 2014. - № 12. - С. 182-185. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzlubp_2014_12_43

11. Нікітюк О. М. Правова природа права на пред'явлення позову про розподіл спільного майна подружжя / О. М. Нікітюк // Судова апеляція. - 2014. - № 3. - С. 97-103. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2014_3_17

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. Постанова Верховного Суду, 26 липня 2022 року, справа № 346/6108/14-к. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105505300>

2. Постанова Верховного Суду, 19 жовтня 2022 року, справа № 904/5868/18 (904/4964/20). <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107137520>

3. Постанова Верховного Суду, 22 вересня 2021 року, Справа № 910/6639/20. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100456026>

4. Постанова Верховного Суду, 23 листопада 2021 року, справа № 752/7624/18. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101424407>

5. Постанова Верховного Суду, 24 травня 2023 року, справа № 515/1060/19. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111484344>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Гвоздик П. О. Проблеми позову про визнання права власності на нерухоме майно, що входить до складу спадщини / П. О. Гвоздик, С. О. Бородавський // Часопис цивільного і кримінального судочинства. - 2013. - № 1. - С. 92-105. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chcks_2013_1_18

2. Картузова І. Поняття, елементи та види адміністративного позову / І. Картузова // Юридичний вісник. - 2013. - № 3. - С. 94-101. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urid_2013_3_18

3. Рябченко Ю. Ю. Види позовів у захист прав споживачів / Ю. Ю. Рябченко // Форум права. - 2008. - № 1. - С. 363-367. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

4. Котенко В. М. Реалізація права на звернення з адміністративним позовом: передумови та зміст / В. М. Котенко // Форум права. - 2009. - № 2. - С. 207-211. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

5. Лученко Д. Адміністративний позов як процесуальна форма захисту прав фізичних і юридичних осіб в адміністративному судочинстві / Д. Лученко // Вісник Національної академії правових наук України. - 2013. - № 4. - С. 90-98. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/varny_2013_4_12

6. Снідевич О. С. Зміна позову у цивільних справах, що виникають із земельних правовідносин / О. С. Снідевич // Університетські наукові записки. - 2006. - № 1. - С. 113-118. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2006_1_19
7. Заяць О. В. Сутність адміністративного позову як форми звернення до адміністративного суду за захистом / О. В. Заяць // Митна справа. - 2013. - № 6(2.1). - С. 205-210. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2013_6\(2](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2013_6(2)
8. Самойлов М. О. Проблемні питання реалізації права на позов іноземними громадянами / М. О. Самойлов // Митна справа. - 2013. - № 6(2.1). - С. 292-296. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2013_6\(2](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2013_6(2)
9. Шутенко О. В. Універсальність позовної форми захисту права у різних видах судочинства / О. В. Шутенко // Університетські наукові записки. - 2011. - № 1. - С. 116-122. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2011_1_21
10. Білоусов Ю. В. Груповий позов: зарубіжний досвід та перспективи його використання в Україні / Ю. В. Білоусов // Університетські наукові записки. - 2012. - № 1. - С. 295-309. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2012_1_38
11. Другова В. А. Віндикаційний позов як засіб захисту майнових прав осіб, які не досягли повноліття, на нерухоме майно / В. А. Другова // Наше право. - 2013. - № 8. - С. 157-163. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2013_8_30
12. Дрішлюк В. І. Елементи позову в господарських справах / В. І. Дрішлюк // Південноукраїнський правничий часопис. - 2013. - № 2. - С. 49-50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pupch_2013_2_20

ТЕМА 6. СПРОЩЕНІ ПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Методичні рекомендації: Законодавець поступово розширює сферу дії спрощених процедур, прагнучи задовольнити перш за все публічно-правові інтереси. Тим часом, в науці досі не сформувалося єдиної думки про природу спрощених процедур, відсутній універсальний критерій їх виділення, не приділяється належної уваги онтології спрощених процедур. Крім того, суди часто стикаються з труднощами застосування норм, присвячених спрощеними процедурами, що не може сприяти єдності судової практики.

Проте, не дивлячись на їх актуальність, спрощені судові провадження в цілому і спрощене провадження зокрема зараз недостатньо вивчені. Адміністративні суди в даний час зустрічаються з безліччю проблем, викликаних недостатньою розробленістю інституту спрощеного провадження, а також відсутністю однаковості в питаннях тлумачення норм, що регламентують спрощений порядок розгляду справ. Нормативне регулювання спрощеного провадження в адміністративному процесі, що має суперечливу правову природу, далекий від ідеального і вимагає істотних змін.

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Поняття та значення спрощених проваджень.
2. Система спрощених процедур
3. Наказне провадження.
4. Поняття та ознаки спрощеного позовного провадження
5. Перспективи удосконалення спрощених проваджень в Україні.
6. Груповий позов.

Здійсність реферативний огляд наступних наукових джерел:

1. Калганова О. А. Порівняльний аналіз інституту спрощеного провадження щодо кримінальних проступків в Україні та окремих країнах Європи / О. А. Калганова, О. М. Габрись // Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика). - 2018. - Вип. 3-4. - С. 212-217. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/muvnudp_2018_3-4_32
2. Великодний Д. В. Спрощені форми кримінального провадження: огляд досвіду Франції та України / Д. В. Великодний // Митна справа. - 2014. - № 2(2.1). - С. 120-123. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_2\(2](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_2(2)
3. Зуб О. Ю. Спрощене провадження як модель цивільного судочинства / О. Ю. Зуб // Проблеми законності. - 2015. - Вип. 131. - С. 62-70. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2015_131_9
4. Фурса С. Я. Фурса Є. І. Новітня концепція спрощеного провадження в цивільному процесі / С. Я. Фурса Є. І. Фурса // Цивілістична процесуальна думка. - 2017. - № 1. - С. 46-50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tsprv_2017_1_13
5. Зуб О. Ю. Спрощене позовне vs. наказне провадження в цивільному процесі / О. Ю. Зуб // Журнал східноєвропейського права. - 2018. - № 58. - С. 188-194. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2018_58_28

6. Мамницький В. Ю. Малозначні справи та спрощене провадження як процесуальна форма їх розгляду / В. Ю. Мамницький, М. Г. Кахнова, Ю. А. Шевченко // Журнал східноєвропейського права. - 2019. - № 63. - С. 88-96. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2019_63_14

7. Кошель Н. М. Спрощене позовне провадження: швидке вирішення справи чи позбавлення права на касаційне оскарження? / Н. М. Кошель // Юридична Україна. - 2019. - № 7. - С. 39-47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urykr_2019_7_6

8. Берназюк Я. О. Спрощене позовне провадження в адміністративному судочинстві: практика верховного суду та ЄСПЛ / Я. О. Берназюк // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2018. - Вип. 52(1). - С. 65-68. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_52\(1\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_52(1)_16)

9. Єпанчінцев О. С. Нормативне регулювання спрощених проваджень у цивільному судочинстві України: історичний аспект / О. С. Єпанчінцев // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2019. - Вип. 59(1). - С. 150-153. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2019_59\(1\)_33](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2019_59(1)_33)

10. Остап'як М. М. Особливості спрощеного провадження в цивільному судочинстві Польщі / М. М. Остап'як // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2019. - Вип. 55(1). - С. 139-142. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2019_55\(1\)_33](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2019_55(1)_33)

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. Постанова Верховного Суду, 22 березня 2023 року, справа № 916/1932/20, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110106901>

2. Постанова Верховного Суду, 22 грудня 2022 року, справа № 916/1482/21, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108058802>

3. Постанова Верховного Суду, 18 травня 2022 року, справа № 916/1383/21, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104477116>

4. Постанова Верховного Суду, 07 липня 2022 року, справа № 910/7967/19, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105189978>

5. Постанова Верховного Суду, 10 серпня 2021 року, Справа № 918/127/20, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99123096>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Бітов А.І. Характеристика процесуальної форми адміністративного судочинства. Актуальні проблеми політики, 2012. Вип. 46. С. 330-339.

2. Богунов В. Віртуальний суд: відеоконференції дозволять учасникам процесу економити час і гроші. Закон і бізнес. 2012. № 35(1034). URL: http://zib.com.ua/ua/print/11349-videokonferencii_dozvo1yat_uchasnikam_sudovih_zasidan_ekonom.html

3. Білуга С.С. Альтернативні позасудові способи врегулювання правових спорів та особливості їх застосування в окремих сферах суспільних відносин. Європейські перспективи, 2014. № 10. С. 65-69.

4. Вільський М.М. Реформування українського правосуддя: новації і проблеми. Вісник Центру суддівських студій. URL: <http://www.judges>.

org.ua/article/visn 15_p1.pdf

5. Завальнюк І.В. Особливості стадії розгляду і вирішення справ у формі скороченого провадження. Вісник Міжнародного гуманітарного університету, 2016. № 22. С. 124-127.
6. Короед С.О. Спрощення судових процедур як окремий напрям оптимізації адміністративного процесу України. Держава і право. Серія Юридичні і політичні науки, 2012. Вип. 57. С. 328-332.
7. Сивак Н. Упрощенное производство в английском гражданском процессе. Арбитражный и гражданский процесс, 2008. № 8. С. 28-32.
8. Мірошниченко А.М. Спрощені процедури вирішення спорів як засіб зменшення навантаженості на суди в Україні. Право і громадянське суспільство, 2015. № 3. С.4-8
9. Власова Г. П. Спрощення кримінального провадження на прикладі окремих європейських країн: досвід, практика застосування / Г. П. Власова // Публічне право. - 2013. - № 3. - С. 96-102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2013_3_15
10. Задоя К. П. Спрощене провадження щодо кримінальних проступків за Кримінальним процесуальним кодексом України 2012 року та законодавством європейських держав / К. П. Задоя // Вісник кримінального судочинства. - 2015. - № 1. - С. 29-39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkc_2015_1_5
11. Великодний Д. В. Спрощене провадження в суді першої інстанції за законодавством окремих країн Східної Європи / Д. В. Великодний // Lex portus. - 2017. - № 6. - С. 15-26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/LP_2017_6_5

ТЕМА 7. ЄВРОПЕЙСЬКА ПРОЦЕДУРА ВИРІШЕННЯ ДРІБНИХ СПОРІВ

Методичні рекомендації: В ЄС вже тривалий час порушується питання про необхідність реформування процесуального законодавства країн-учасниць, що передбачає створення подібних, удосконалених, але водночас спрощених національних цивільних процесуальних норм, уніфікацію окремих інститутів цивільного процесуального права всередині ЄС. Зокрема це стосується й такої процедури як Європейська процедура вирішення дрібних спорів.

Тому в умовах уніфікації і гармонізації цивільного процесуального законодавства держав-учасниць Європейського Союзу це питання набуває актуальності й для України.

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Європейська процедура вирішення дрібних спорів (Регламент 861/2007).
2. Процедура вирішення дрібних спорів в ЄС.
3. Оскарження та порядок набрання чинності рішення у справах про вирішення дрібних спорів.
4. Виконання рішення в європейській процедурі вирішення дрібних спорів.

Здійсність реферативний огляд наступних наукових джерел:

1. Малозначні справи в цивільному провадженні // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2019. - № 2. - С. 26-28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2019_2_15
2. Поліщук М. Г. Малозначність справ цивільної юрисдикції / М. Г. Поліщук, І. О. Паталаха, Е. С. Трубіцин // Часопис цивілістики. - 2018. - Вип. 30. - С. 71-74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chas_2018_30_16
3. Мамницький В. Ю. Малозначні справи та спрощене провадження як процесуальна форма їх розгляду / В. Ю. Мамницький, М. Г. Кахнова, Ю. А. Шевченко // Журнал східноєвропейського права. - 2019. - № 63. - С. 88-96. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2019_63_14
4. Владовська К. П. Малозначність справ адміністративної юрисдикції та право на справедливий суд / К. П. Владовська, К. В. Черевичник // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2020. - Вип. 61(1). - С. 126-129. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2020_61\(1\)_29](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2020_61(1)_29)
5. Маркін А. О. Малозначні справи у цивільному процесі / А. О. Маркін // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2021. - Вип. 67. - С. 89-92. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2021_67_19
6. Штефан О. О. Малозначні справи: порівняльно-правовий аналіз законодавства України та ЄС / О. О. Штефан // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Юридичні науки. - 2019. - № 6. - С. 62-71. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjiu_2019_6_11
7. Помазанов А. В. Малозначність справ у цивільному процесі України / А. В. Помазанов // Право і суспільство. - 2018. - № 1(2). - С. 80-86. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2018_1\(2\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2018_1(2)_16)

8. Білоус К. Спеціальні підстави касаційного оскарження судових рішень у малозначних справах / К. Білоус // Підприємництво, господарство і право. - 2020. - № 6. - С. 5-10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2020_6_2

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. Постанова Верховного Суду, 22 січня 2019 року, Справа № 910/12224/17, <https://revestr.court.gov.ua/Review/79365475>
2. Постанова Верховного Суду, 12 червня 2018 року, Справа № 905/1552/16, <https://revestr.court.gov.ua/Review/74963900>
3. Постанова Верховного Суду, 06 лютого 2019 року, Справа № 607/6079/18, <https://revestr.court.gov.ua/Review/79988759>
4. Постанова Верховного Суду, 15 травня 2019 року, Справа № 125/1267/16-ц, <https://revestr.court.gov.ua/Review/82316147>
5. Постанова Верховного Суду, 12 червня 2018 року, Справа № 905/1552/16, <https://revestr.court.gov.ua/Review/74660044>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Council Regulation (EC) No 1206/2001 of 28/5/2001 on cooperation between the courts of the Member States in the taking of evidence in civil or commercial matters (Evidence Regulation) [Electronic resource]. - Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32001R1206>.
2. Regulation (EU) No 655/2014 of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 establishing a European Account Preservation Order procedure to facilitate cross-border debt recovery in civil and commercial matters [Electronic resource]. - Mode of access : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1422049979203&uri=CELEX:32014R0655>.
3. Freudental M. The Future of European Civil Procedure [Electronic resource]. - Mode of access : <http://www.ejcl.org/75/art75-6.html>.
4. Wagner G. Harmonization of Civil Procedure - Policy Perspectives II Civil Litigation in a Globalising World. -The Hague, The Netherlands : T.M.C. Asser Press, 2012. - P. 93-119.
5. Ізарова І. О. Європейський порядок розгляду дрібних спорів: досвід та перспективи / І. О. Ізарова // Держава і право. Серія : Юридичні науки. - 2015. - Вип. 67. - С. 264-274. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jurnaukdir_2015_67_27
6. Кучер Ю. А. Малозначність справ адміністративної юрисдикції / Ю. А. Кучер. // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Юридичні науки. - 2018. - Вип. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnadpcurn_2018_2_13
7. Яценко С. С. Щодо можливості відкриття касаційного провадження у малозначних господарських справах / С. С. Яценко // Юридична Україна. - 2017. - № 11-12. - С. 48-53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urykr_2017_11-12_8
8. Кравець В. А. Узагальнення практики розгляду малозначних справ судами першої та апеляційної інстанції / В. А. Кравець, А. І. Виноградова // Судова

апеляція. - 2018. - № 3. - С. 140-151. URL:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2018_3_15

9. Гулько Б. І. Про практику застосування Верховним Судом інституту малозначних справ на стадії касаційного перегляду / Б. І. Гулько // Право України. - 2018. - № 10. - С. 102-113. URL:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2018_10_8

10. Про представництво сторін у малозначних спорах (малозначних справах) // Право України. - 2018. - № 7. - С. 258-259. URL:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2018_7_22

ТЕМА 8. АПЕЛЯЦІЙНЕ ТА КАСАЦІЙНЕ ОСКАРЖЕННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Методичні рекомендації: Дана тема присвячена одній із форм інстанційного перегляду судових рішень у судовому процесі, а саме перегляду справ у порядку апеляційного та касаційного провадження. В контексті цієї тематики особливу увагу слід звернути на проблематику правової природи апеляційного та касаційного провадження, його ознаки.

Заслуговують також на увагу питання, які пов'язані із природою права касаційного оскарження, його суб'єктивними, об'єктивними та формальними передумовам реалізації тощо.

Не менш важливими у контексті цієї тематики є також питання, які стосуються процесуальних аспектів розгляду справ у порядку апеляційного та касаційного провадження, а також повноважень, якими наділений суд апеляційної та касаційної інстанції.

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Поняття, ознаки та суть апеляційного та касаційного провадження
2. Право апеляційного та касаційного оскарження.
3. Процесуальна форма розгляду справи судами апеляційної інстанції.
4. Процесуальна форма розгляду справи судами касаційної інстанції.
5. Повноваження суду апеляційної та касаційної інстанції.
6. Постанови та ухвали суду апеляційної та касаційної інстанції.

Здійсність реферативний огляд наступних наукових джерел:

1. Сонюк О. В. Обмеження права на апеляційне та касаційне оскарження рішень адміністративного суду за національним законодавством / О. В. Сонюк // Часопис Київського університету права. - 2016. - № 1. - С. 100-103. URL:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2016_1_23

2. Бобечко Н. Р. Зміна вироку чи ухвали судом апеляційної та касаційної інстанції / Н. Р. Бобечко // Журнал східноєвропейського права. - 2015. - № 20. - С. 20-32. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2015_20_5
3. Говорун Д. М. Публічний характер діяльності суду при перегляді судових рішень в апеляційному і касаційному провадженнях / Д. М. Говорун // Журнал східноєвропейського права. - 2014. - № 9. - С. 131-141. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2014_9_23
4. Савчин М. В. Свобода суддівського розсуду у світлі обґрунтованості рішень судів апеляційної та касаційної інстанції / М. В. Савчин // Слово Національної школи суддів України. - 2016. - № 1. - С. 30-41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cln_2016_1_5
5. Шапула В. В. Форма і зміст касаційної скарги про порушення права на захист засудженого в суді першої та апеляційної інстанції / В. В. Шапула // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2017. - Вип. 45(2). - С. 139-143. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2017_45\(2\)_34](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2017_45(2)_34)
6. Берназюк Я. Межі розгляду адміністративними судами вимог позову, апеляційної чи касаційної скарг в аспекті забезпечення ефективності правосуддя / Я. Берназюк // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2022. - Вип. 70. - С. 272-282. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2022_70_44
7. Шапула В. В. Процесуальні умови касаційного оскарження вироків і ухвал суду першої інстанції та апеляційного суду / В. В. Шапула // Право і суспільство. - 2017. - № 4(2). - С. 201-206. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2017_4\(2\)_44](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2017_4(2)_44)

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. Постанова Верховного Суду, 18 грудня 2019 року, Справа № 559/2664/15-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86566265>
2. Постанова Верховного Суду, 16 жовтня 2019 року, Справа № 923/389/19, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85174576>
3. Постанова Верховного Суду, 5 грудня 2018 року, Справа № 522/2202/15-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79298391>
4. Постанова Верховного Суду, 4 вересня 2019 року, Справа № 564/2064/18, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84941741>
5. Постанова Верховного Суду, 12 лютого 2019 року, Справа № 905/2765/17, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80116080>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Пожоджук Р. В. Проблеми апеляційного та касаційного оскарження у господарському судочинстві / Р. В. Пожоджук // Митна справа. - 2013. - № 6(2.2). - С. 426-433. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2013_6\(2](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2013_6(2)
2. Хім'як С. В. Реалізація прокурором функції кримінального переслідування під час перегляду судових рішень в порядку апеляційного та касаційного

- провадження / С. В. Хім'як // Університетські наукові записки. - 2011. - № 2. - С. 341-349. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2011_2_57
3. Гусаров К. В. Підстави відмови у відкритті апеляційного та касаційного проваджень: проблеми та перспективи розвитку / К. В. Гусаров // Університетські наукові записки. - 2012. - № 4. - С. 96-100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2012_4_16
4. Кройтор В. А. Принцип забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішення суду / В. А. Кройтор // Право і Безпека. - 2009. - № 1. - С. 198-205. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2009_1_39
5. Бондарчук С. А. Деякі питання реалізації принципу забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішення адміністративного суду / С. А. Бондарчук // Право і Безпека. - 2010. - № 4. - С. 115-118. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2010_4_26
6. Зражевська Н. О. Проведення з підготовки цивільної справи до розгляду в судах апеляційної та касаційної інстанцій / Н. О. Зражевська // Науковий вісник публічного та приватного права. - 2015. - Вип. 2. - С. 29-35. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvppr_2015_2_8
7. Бобечко Н. Р. Скасування вироку чи ухвали і закриття кримінального провадження судом апеляційної та касаційної інстанції / Н. Р. Бобечко // Публічне право. - 2015. - № 4. - С. 138-144. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2015_4_20
8. Безпала В. В. Поняття та система підстав для скасування або зміни судового рішення в апеляційному та касаційному порядках / В. В. Безпала // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки. - 2016. - Вип. 6(3). - С. 108-111. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2016_6\(3\)_28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2016_6(3)_28)
9. Вербіцька М. Ю. Укладення мирових угод в апеляційному, касаційному провадженнях у господарському процесі та на стадії виконання судових рішень / М. Ю. Вербіцька // Актуальні проблеми правознавства. - 2018. - Вип. 1. - С. 124-129. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprpr_2018_1_23

ТЕМА 9. ВИКОНАННЯ СУДОВИХ ТА АРБІТРАЖНИХ (ТРЕТЕЙСЬКИХ) РІШЕНЬ В УКРАЇНІ ТА ЄС

Методичні рекомендації: Визнання і виконання судового рішення є тією процесуальною стадією, на якій відбувається остаточне врегулювання спірних відносин. Якщо правова система держави не передбачає конкретного механізму виконання судового рішення, що набуло законної сили і підлягає обов'язковому виконанню, то право на судовий захист перетворюється на ілюзію. Саме тому виконання судового рішення розглядається як невід'ємна складова права на справедливий судовий розгляд відповідно до ст. 6 Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод 1950 р., а також практики Європейського суду з прав людини.

Підготуйте презентацію (8-10 слайдів) на одне із наступних питань:

1. Джерела правового регулювання визнання і виконання рішень України та іноземних судових рішень в Україні .
2. Світові системи визнання іноземних судових рішень. Поняття і види іноземних судових рішень.
3. Система органів виконання судових рішень в Україні.
4. Порядок виконання судового рішення.
5. Оспорювання третейського (арбітражного) рішення. Визнання та виконання іноземних арбітражних рішень.

Здійсність реферативний огляд наступних наукових джерел:

1. Якимчук С. О. Виконання судових рішень у цивільних справах як стадія судового розгляду / С. О. Якимчук // Університетські наукові записки. - 2009. - № 4. - С. 81-84. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2009_4_16
2. Кіселичник В. Регламент Ради ЄС щодо юрисдикції, визнання і виконання судових рішень у цивільних та комерційних справах (у контексті гармонізації приватного права ЄС) / В. Кіселичник, О. Київець // Вісник Національної академії прокуратури України. - 2014. - № 2. - С. 5-10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2014_2_3
3. Цірат Г. А. Особливості регулювання процедур визнання та виконання судових рішень в Європейському Союзі / Г. А. Цірат // Європейські перспективи. - 2012. - № 4(2). - С. 195-200. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2012_4\(2\)__37](http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2012_4(2)__37)
4. Підгородинська А. В. Історія становлення визнання і виконання рішень іноземних судів та міжнародних судових органів в кримінальному процесі у системі міжнародного співробітництва в кримінальному судочинстві / А. В. Підгородинська // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2012. - № 24. - С. 582-589. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2012_24_74
5. Шевченко Е. В. Історичні та сучасні аспекти виконання судових рішень у кримінальному провадженні Франції та Німеччини / Е. В. Шевченко // Університетські наукові записки. - 2013. - № 3. - С. 513-517. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2013_3_72
6. Боровська І. А. Виконання судових рішень як завершальна стадія судового захисту права на безпечне життя і здоров'я довілля / І. А. Боровська // Митна справа. - 2014. - № 1(2.2). - С. 120-125. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_1\(2](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_1(2)
7. Сіверін Д. В. Зарубіжний досвід діяльності органів, що здійснюють повноваження, пов'язані із виконанням судових рішень, та його адаптація до вітчизняної правової системи / Д. В. Сіверін // Європейські перспективи. - 2014. - № 3. - С. 81-87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2014_3_14
8. Неділько В. Механізм контролю за виконанням судових рішень на українських землях у Х–ХVI століттях / В. Неділько // Вісник Національної академії прокуратури України. - 2014. - № 3. - С. 95-100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2014_3_16

9. Глушкова Д. Г. Участь спеціаліста при виконанні судових рішень / Д. Г. Глушкова // Форум права. - 2008. - № 3. - С. 104-110. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

10. Сібільов Д. М. Мирова угода у виконавчому провадженні: процесуальні аспекти виконання судових рішень / Д. М. Сібільов // Право і Безпека. - 2012. - № 2. - С. 191-194. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2012_2_44

Аналіз одного із наступних судових рішень:

1. Постанова Верховного Суду, 11 квітня 2018 року, Справа № 820/583/16 (К/9901/7053/18), <https://reyestr.court.gov.ua/Review/73500770>

2. Постанова Верховного Суду, 26 червня 2019 року, Справа № 522/14452/15-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82998248>

3. Постанова Верховного Суду, 18 червня 2019 року, Справа № 912/1286/18, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82997458>

4. Постанова Верховного Суду, 12 грудня 2018 року, Справа № 2-3007/11, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82998289>

5. Постанова Верховного Суду, 5 грудня 2018 року, Справа № 522/2110/15-ц, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79834996>

Рекомендована література та нормативно-правові акти:

1. Лужанський А. В. Особливості доступу до суду у справах про оскарження оцінки майна на стадії виконавчого провадження / А. В. Лужанський // Вісник Верховного Суду України. - 2011. - № 9. - С. 28-33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvsu_2011_9_8

2. Ковалів М. В. Особливості та порядок здійснення виконавчого провадження / М. В. Ковалів // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Сер. : Юридичні науки. - 2013. - № 1. - С. 10-14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdujn_2013_1_3

3. Чумак О. О. Виконавче провадження та виконавчий процес: сучасний стан та перспективи / О. О. Чумак // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2013. - № 27. - С. 582-588. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2013_27_78

4. Чабан С. С. Поняття та завдання виконавчого провадження / С. С. Чабан // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. - 2002. - № 2. - С. 253-256. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2002_2_82

5. Сопільник Р. Л. Умови та порядок здійснення виконавчого провадження в Україні / Р. Л. Сопільник // Форум права. - 2013. - № 3. - С. 621-627. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index

6. Фучеджі В. Д. Актуальні проблеми виконавчого провадження / В. Д. Фучеджі, Т. В. Фортуна // Південноукраїнський правничий часопис. - 2012. - № 3. - С. 105-107. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pupch_2012_3_40

7. Гук Б. М. Проблеми дефініції поняття виконавчого провадження / Б. М. Гук // Університетські наукові записки. - 2009. - № 1. - С. 101-106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2009_1_19

8. Кузь О. Р. Новели виконавчого провадження / О. Р. Кузь // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2011. - № 3. - С. 10-17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2011_3_4

9. Голотребчук Ю. А. Права та обов'язки сторін у виконавчому провадженні / Ю. А. Голотребчук // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2013. - № 9. - С. 145-147. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2013_9_22
10. Шевченко Е. В. Поняття виконання судових рішень у кримінальному провадженні / Е. В. Шевченко // Часопис Київського університету права. - 2013. - № 4. - С. 337-340. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkur_2013_4_83
11. Лев М. О. Відсутність юрисдикції як підстава для відмови у визнанні та приведенні до виконання судових рішень держав Євросоюзу (на прикладі Англії) / М. О. Лев // Альманах міжнародного права. - 2014. - Вип. 5. - С. 126-132. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/amp_2014_5_18